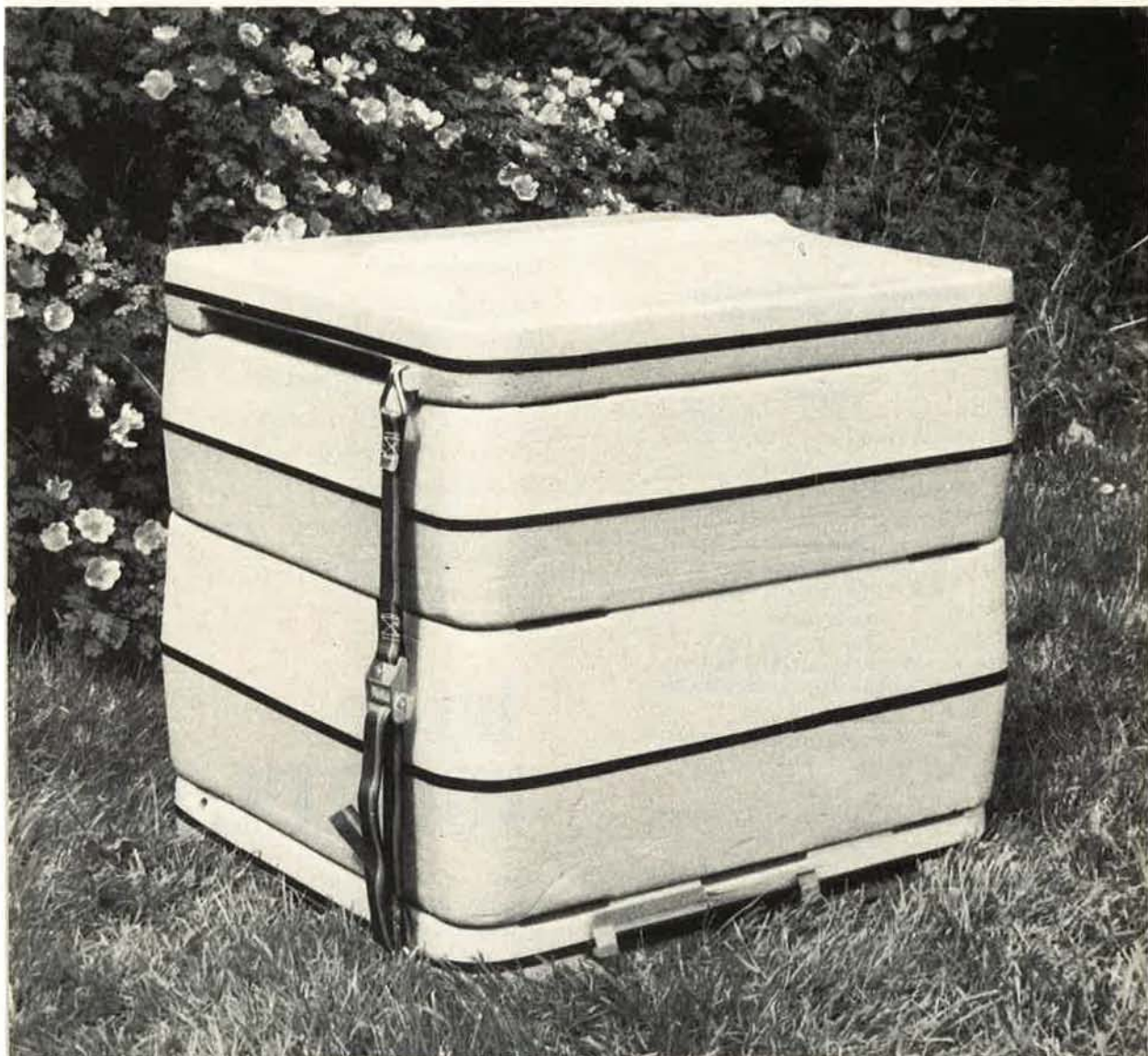

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt - ISSN 0166-6444

Jaargang 87 - no. 9 - september 1985

Officieel orgaan van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland

bijenteelt

INHOUD

MAANDSCHRIFT VOOR DE BIJENTEELT
ISSN 0166-6444

Officieel orgaan van de V.B.B.N.
**VERENIGING TOT BEVORDERING DER
BIJENTEELT IN NEDERLAND**
Opgericht 1897

Redactie

Ir. J. Wesdorp
(hoofdredacteur, 05716-231)
mevr. J.M.A. Pos
Otto de Kat

Vaste medewerkers

Arjen Neve
Jan van de Veluwe
Ko Zoet

Ledenblad

Oplage 8200
Verschijnt 11 x per jaar,
in juli en augustus gecombineerd

Proefnummers

f 2,50 incl. porto

Advertentie-tarieven

op aanvraag

REDACTIE, SECRETARIAAT en LEDENADMINISTRATIE

VBBN, Grintweg 273,
6704 AP Wageningen

Telefoon

VBBN (secretariaat/redactie) 08370-22422
Bijenhuis (handel/winkel) 08370-22733

Openingstijden

Secretariaat di. - vr. 9.00-16.00 uur
Winkel di. - vr. 9.00-18.00, za. 9.00-13.00 uur

Postgiro

VBBN (Vereniging) 84.68.01
Bijenhuis (Winkel) 82.32.76

Bankrelatie

ABN, Wageningen, Postgiro 82.41.84
Rek.no. VBBN (Vereniging) 53.90.42.897
Rek.no. Bijenhuis (Handel) 53.90.42.900

Registratie K.v.K.

VBBN: Verenigingsreg.no. V119736
Bijenhuis: Handelsreg.no. 11433

Druk

Van Mastrigt en Verhoeven B.V. Arnhem

Voorspoedig nieuwjaar, <i>JW</i>	227
De Leidse Milieu Bijenmarkt '85, <i>OdK</i>	229
Bijenmarkt IJsselstein, <i>OdK</i>	230
1e Bijenmarkt Zuidlaren, <i>G. Freije</i>	230
Honingkeuring Zuidlaren, <i>G. Freije</i>	230
v. 't Land uit ziekenhuis	231
Bijenmarkt Epe, <i>OdK</i>	232
Lafhartige imkers, <i>P. Wesselius</i>	232
CAD, Voorlichting Varroa najaar '85	233
Varroabestrijdingsadvies	234
Het gebruik van Folbex	235
Vraagt u maar, <i>JW</i>	236
Voorzichtigheid bijen in bebouwde kom, <i>C. Smeekens</i>	237
Zo imkert mijn buurman, <i>K. Zoet</i>	238
Bijenplant in beeld: struikheide, <i>A. Neve</i>	240
Sprokkelwaar, <i>OdK</i>	242
Van imker tot imker, <i>K. Zoet</i>	244
Officiële mededelingen, <i>C. Pater</i>	245
Delfts ontwerp voor bijenkast, <i>JW</i>	246
Mo-Bee-Hive in gebruik zien?, <i>JW</i>	247
Imkeren met verkleinblokken, <i>Nolst Trenité</i>	248
Tips Ambrosiushoeve	249
Wie doet aan Koninginneteelt, <i>C. Pater</i>	249
Gouden speld L. van 't Goor	250
Nieuws uit Bijenhuis	252
Agenda	253

bij de VOORPLAAT

Artikelen onder naam vallen buiten de redactionele verantwoordelijkheid.

Naam en adres van auteurs zijn bij de redactie bekend.

Overname van artikelen en illustraties is toegestaan na overleg met de Redactie en dan met bronvermelding.

Kopij voor de 5e van de maand, voorafgaande aan de maand van plaatsing, aan het BIJENHUIS, ook opgaven en betaling van advertenties en Speurbijtjes.

jaargang 87 - nummer 9 - september 1985

Naast soms slecht nieuws brengt dit blad u veel meer het goede nieuws en vertelt het over hoe bijenhouden met méér plezier mogelijk is.

Het goede nieuws waarvan de voorplaat getuigt is dat er opnieuw een bezinning plaats vindt op de kwaliteit van de geboden bijenwoning. De Mo-Bee-Hive is daarvan een voorbeeld. De bijen-kast op de voorplaat, afkomstig van een aantal jonge industriële ontwerpers uit Delft, is een ander voorbeeld. Op pagina 246 kunt u er meer over lezen.

Als het waar is dat het nieuwe bijenjaar op 1 september begint dan moet dit Groentje haast maken om u de gebruikelijke wensen te doen. Dat doet de voltallige redactie graag bij deze: een voorspoedig jaar gewenst. Veel gezonde winterbijen die een goede basis zullen leggen voor de komende voorjaarsgeneratie! Tegelijk willen we de gelegenheid te baat nemen om, zoals gebruikelijk, wat terug- en vooruit te zien. Misschien kunnen we hier en daar een balansje opmaken of de koers wat anders richten. Ook een stel goede voornemens horen bij een nieuw jaar. Eerst enige terugblik.

- De winter 1985 zorgde allerwege voor schade. Meestal werd de omvang ervan pas later in het jaar duidelijk. Het was ook een „dure“ winter. Duur door de hoge kosten om onze woningen te verwarmen, duur in voer om de bijentros warm te kunnen houden. Hoge eisen werden gesteld aan de vorstbestendigheid van gewassen. Vooral in de fruitteelt werd voor miljoenen guldens schade geleden. Het moderne vruchtbomenbestand was niet tegen de opeenvolging van koude-warmte-koude warmte bestand en legde het loodje. Merkwaardig was dat de vraag naar bestuivende bijenvolken in het voorjaar groter was dan in vroegere jaren. Wat er in de fruitteelt aan de hand is kunt u in het oktober nummer lezen.
- De voorjaarsontwikkeling in de bijenvolken was door overvloedige regenval met te lage temperaturen traag te noemen. Ondanks het feit dat de kalender de voorjaarsperiode aangaf, was bijvoeden noodzakelijk om de bijen de nodige moed in te spreken. Op sommige standen was er sprake van dramatische verliezen toegeschreven aan Nosema. Eerder had ik eens gehoord en goed in mijn oren geknoopt dat verliezen door Nosema in Nederland (voorlopig?) groter zijn dan welke door Varroa veroorzaakt worden. Waar of niet?

Het doet er minder toe dan de doordrongenheid van het gevaar van deze onzichtbare vijand. Om niet met een vaag idee hierover te blijven zitten en vooral ook om preventief te kunnen werken vroegen en zullen we van het Consulentschap een overzicht over de veldervaringen in het afgelopen voorjaar krijgen. Ook daar leest u meer over in het oktober nummer.

- De belangstelling om met de bijen naar het koolzaad te reizen was dit jaar tot minder dan de helft gereduceerd. Redenen?

Ik denk een aantal. Vrees voor het oplopen van Varroa is er één. Onvoldoende sterke volken is een mogelijke tweede. Teleurstelling over de vergeefse moeiten van de afgelopen voorgaande twee jaren een andere. Degene die de moed niet opgaven zagen in mei een geweldige weersverbetering en navenante goede haaldrift. Oppassende imkers konden er naar men mij vertelde wel een 15 tot 20 pond koolzaadhoning vandaan halen.

Ook de linde was hier en daar in het land niet slecht, maar de distel viel tegen.

- Vele subverenigingen - raar woord, maar het went steeds meer - vele subverenigingen presenteerden zich naar buiten via een bijenmarkt. Men hoeft er de agenda maar op na te slaan om gewaar te worden dat imkers graag anderen laten delen in datgene wat hen zo boeit in het leven met bijen. Ook dit nummer heeft op p. 229 een aantal verslagen over bijenmarkten. Erover vertellen aan anderen is echter één ding. Net zoiets als kussen: het kost niet veel en iedereen doet het graag. Nieuwe imkers winnen voor de Nederlandse bijenweide is echter het andere ding en daar zou ik een ieder nog maar eens op willen wijzen. Gedeelde imkervreugd is dubbele imkervreugd.
- Willen we een op peil gehouden bijenweide dan zal er gepland en gezaaid moeten worden. Letterlijk zoals dat daar staat. Maar ook figuurlijk, dus in de geest. Over beide aspecten berichtte het Consulentschap goed nieuws. De Nationale bomenfeestdag van aanstaande maart 1986 zal namelijk in het teken staan van „Bomen en Bijen“. Men is bezig de organisatie rondom dit thema op poten te zetten.

Alle schoolgaande jeugd zal via lesbrieven de samenhang tussen bomen en bijen persoonlijk gaan beleven. Een goede zaak waar ongetwijfeld imkers individueel zowel als in georganiseerd verband een bijdrage aan zouden kunnen leveren.

Uit eigen ervaring - maar niet in eigen omgeving - is me bekend dat twaalfjarigen zich, onder begeleiding, al tot heuse imkers opwerken. Een zo vroege start levert straks die langjarige imkerservaring, die we met onze wissellende seizoenen nodig hebben om oog te houden voor het gemiddelde.

zie pagina 228

Dat brengt me tot de opmerking dat een minimumleeftijd van 16 jaar voor een beginnerscursus wel zinnig is, maar dat tegelijkertijd uitzonderingen mogelijk moeten zijn voor die jongens en meisjes die al eerder de verantwoordelijkheid voor een bijenvolk op zich willen en kunnen nemen. De redactie zou overigens graag met zeer jonge imkers in contact willen komen, dus als u iemand kent, dan graag.

- De inhoud van het Groentje lijkt voor de beginnende imker misschien wel veel op het beruchte diepe, waar je als beginneling nu eenmaal niet graag ingegooid wordt. Waarom is er geen beginnersrubriek waar zowel de beginners als de niet-beginners, (dus iedereen) wat interessants in zou vinden? De reden voor het ontbreken van een beginnersrubriek ligt in de grote moeilijkheid, zeg maar onmogelijkheid, zo'n rubriek te schrijven. We hebben een weelde aan leer-, hand- en werk-boeken om het bijenjaar met royaliteit door te komen. Om min of meer platgetreden imkerpaden opnieuw te bewege wijzen vraagt een uitzonderlijk goed imker met een hele goede pen. Die schrijver kent de redactie (nog) niet en dus willen we beginners vooral naar de cursussen verwijzen. Wél en daar gaat het om, willen we graag brandende vragen van beginners beantwoorden want dan zijn we zeer direct bezig en dat kan ook voor de meeste medelezers interessant zijn. Ook daar beginnen we dit nummer mee. Als we voelen dat het echt brandt zorgen we ook voor een snel telefonisch antwoord.

- Toen ik terugkwam van een korte vakantie naar Engeland (met daarin opgenomen een interessant bijenteeltcongres, waarover later wel meer), toen kreeg ik allerwegen te horen: „miljoenen bijen door bespuiting gedood.“ Iedereen wist iets waar ik nog helemaal onkundig van was en ik vreesde veel. Kennelijk had de immerij langs de weg van het slechte nieuws de voorpagina's weer eens gehaald. Al gauw bleek dat gifspuitende landbouwers, dit keer rond Kloosterhaar en Sibculo, andermaal in de beklagdenbank zaten, hoewel de erkenning van de feiten er vlot was. Menselijk falen, boeren- én imker-leed. Toch heeft het droeve gebeuren zijn positieve kanten. De zaken rond het gebruik van chemische middelen konder weer eens op een rij gezet worden, zoals ook eerder met vissterfte door endosulfan in de noordoost-polder kanalen. Ook kunnen we met een vreemd soort voldoening constateren dat de V.B.B.N. als organisatie goed functioneerde. Hoe het precies allemaal ging zult u eveneens pas in het volgende nummer kunnen lezen. Trouwens de redactie kent nog een ander bijenschadegeval waarvoor we aandacht zullen vragen teneinde ervan te kunnen leren. Toch bezig zijnde, wil ik ook al het slechte nieuws wegschrijven. Daarom vraag ik met schroom aandacht voor het verhaal op pagina 232 Dat is echt afschuwwekkend.

- Met wat grimmigheid vanwege het vorenstaande wens ik u toch een goed bijenjaar.

(JW)

Levendige handel in honing op Dordtse Bijenmarkt.

Foto P. Lemoine.

DE LEIDSE MILIEU - BIJENMARKT 1985

De Leidse bijenmarkt werd op 8 juni j.l. al weer voor de negende keer gehouden. Gezien het enorme werk dat aan de voorbereiding van deze jaarlijkse manifestatie vast zit, mogen we de organisatoren ervan wel een groot compliment maken. Een unieke plaats hebben de Leidse imkers weten te verkrijgen voor hun markt. Midden in het universitaire hart van de stad, tussen de met hoge bomen omzoomde singelgracht en de beroemde Hortus Botanicus, aan de voeten van de koepels van de sterrenwacht, was van alles te beleven. Het leek wel of heel Milieubeschermend Nederland was uitgenodigd: Greenpeace, het Wereldnatuurfonds, de I.V.N., Lekker Dier, de Wadvereniging, de N.J.N. (leuke stand!), Rein Water en nog vele andere verenigingen op natuurgebied en scholen hadden stands ingericht (Maar waar was overigens de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten?). We zagen zowaar ook een zeer instructieve stand van het Consulentenschap in Algemene Dienst voor de bijenteelt. Hulde Hilvarenbeek!

.... een milieu-bijenmarkt met allure

Het aardige van deze markt is dat, ondanks het feit dat er zoveel milieu-organisaties vertegenwoordigd zijn, toch de bij en de bijenteelt de boventoon blijven voeren.

.... een korfvolk dat je via een spiegel kon bekijken

De demonstratiebijenstand trok veel bezoekers, evenals het korfbijenvolk dat je via een spiegel van binnen kon bekijken, een vondst!

Schoolkinderen toonden hun werkstukjes en tekeningen over de bijen, natuurlijk waren er observatiekasten en het publiek kon zelfs leren hoe je een jager moest maken!

Bij het poortje van de (weer geheel in de oorspronkelijke staat gebrachte) Clusiustuin ontmoetten we de razend enthousiaste marktmeester F. v.d. Burg. „Ons uitgangspunt is”, vertelt hij, „dat het educatieve voorop moet staan, het verkopen is op deze markt slechts secundair”.

En inderdaad, de standhouders deden hun uiterste best het publiek uitleg te geven. „Wat wil je ook”, zegt Van de Burg, „we bevinden ons op het grondgebied van de universiteit”. En daaraan voegde hij, ietwat plechtig, toe: „hier Rijpt de Wetenschap”.

De Leidse imkersvereniging had zelf ook een stand ingericht waar honing aangeboden werd die, zo op het eerste gezicht, aan de hoogste keuringseisen voldeed en zo hoort het ook. Er zat muziek in deze manifestatie. Ook letterlijk: de markt werd geopend met een aubade gebracht door een groep dansende en blokfluitende kinderen en gedurende ons bezoek ontmoetten we er een fanfare compleet met grote en heel kleine majorettes, een boerenkapel en een alleraardigst strijkersensemble.

.... een alleraardigst strijkersensemble

Deze milieu-bijenmarkt is er een met allure. De Leidenaren bewijzen hiermee een grote dienst aan de Nederlandse bijenhouderij.

En die kan in deze moeilijke tijden best een steuntje in de rug gebruiken!

Otto de Kat

BIJENMARKT IJSSELSTEIN 15 JUNI 1985

De IJsselsteinse bijenmarkt, die voor de veertiende keer gehouden werd, vond dit jaar voor het eerst plaats in het winkelcentrum de Clinkhoeff. Een prima plaats voor zo'n regionale bijenmarkt, vooral nu de organisatie ervan onderdeel uitmaakte van de jaarlijkse „agrarische dag“.

De aangeboden bijenvolken waren al gauw uitverkocht, er was meer vraag dan aanbod. In een tent werden bijenfilms vertoond, het ziektebestrijdingsteam had een uitgebreide en zeer instructieve expositie ingericht over bijenziektes en centraal stonden leuke kraampjes ingericht door de IJsselsteinse vereniging zelf. De zon scheen vrolijk; dat mocht ook wel na al die koude en natte voorjaarsweken. Zou het toch nog een goed honingjaar kunnen worden? Ach, waarom niet? En zo komt het dat ondergetekende IJsselstein verliet met achterin de auto een doos vol spiksplinternieuwe lege honingpotjes. En reken er maar op dat ze allemaal vol zijn als u dit leest!

Otto de Kat

EEERSTE BIJENMARKT ZUIDLAREN EEN SUCCES!

G. Freije

Op zaterdag 3 augustus werd voor de eerste keer in Zuidlaren een bijenmarkt annex voorlichtingsdag gehouden. Het gebeuren speelde zich af bij en in de Prins Bernhardhoeve.

De weergoden speelden het marktgebeuren geen al te grote parten. Afgezien van een hevige onweersbui rond het middaguur bleef het verder droog.

Op de markt werden 15 bijenvolken aangevoerd, die merendeels vlot van eigenaar verwisselden. Ook de overige standhouders ging het voor de wind. Buiten was een drachtplantenpuzzel opgesteld, waarvoor vele oplossingen binnenkwamen.

In de hal was ook van alles te zien en te beleven. Naast de elders in dit blad vermelde honingkeuring was er een voorlichtingsstand van de vereniging Zuidlaren, een uitgebreide expositie van allerlei hedendaagse en oude imkersmaterialen, waaronder mooie museumstukken.

Tevens waren er stands op het gebied van zelf kaas/wijn/bier maken, zelf wol verven en vilt maken en het graveren van glazen (met bijtjes), bollenverkoop, een voorlichtingsstand van het IVN en last but not least een stand van de Ambrosiushoeve. Dit elkaar aanvullende gebeuren gaf een sfeer en entourage, die door alle bezoekers ten zeerste werd gewaardeerd. De bezoekers van deze eerste Zuidlaarder bijenmarkt kwamen in grote getale, wel meer dan 1500 en dat waren zowel imkers uit het hele noorden als belangstellenden. Een ieder was enthousiast, er werd de gehele dag geen wanklank gehoord. De eerste bijenmarkt in Zuidlaren werd een doorslaand succes en is zeker voor herhaling vatbaar.

HONINGKEURING ZUIDLAREN

G. Freije

De 2-fasen honingkeuring, georganiseerd door de subvereniging Zuidlaren e.o., is volledig volgens de verwachtingen verlopen. Uitgangspunt was dat minimaal 50 inzendingen zouden meedoen.

Dit streefgetal is ruimschoots gehaald, het totaal aan inzendingen beliep 70 stuks. Deelname was alleen mogelijk voor imkers uit Groningen en Drenthe in verband met het experimentele karakter van de keuring en de organisatorische en financiële aspecten aan de keuring verbonden.

De 1e fase

De eerste fase van de keuring vond plaats in de maand juni. Dit betrof de keuring voor het verkrijgen van sluitzegels. Hierbij was de afspraak, dat er geen „muggenzifterij“ zou plaatsvinden. De keuring was consumentgericht. Toch moesten 3 inzendingen worden afgekeurd, vanwege de aanwezigheid van o.a. bijenpootjes en wasdeeltjes. De afgekeurde potten waren kennelijk onvoldoende gezeefd. Het aantal uitgereikte sluitzegels bedroeg in totaal ca. 3500 stuks. Per imker varieerde het aantal van 10 tot 300 stuks. Hoewel het uitgangspunt was dat de honing in Omnia-flacons zou worden ingezonden bleek minder dan de helft uit deze flacons te bestaan. Bij de keuringen is hier verder niet moeilijk over gedaan. Potten van diverse herkomst, mits goed verzorgd, werden niet minder gewaardeerd, aangezien de kwaliteit van het produkt zelf voorop stond. Slechts potten met een herkenbaar vorig verleden (pindakaasdeksels of deksels met kleurige aardbijen e.d.) kregen in de tweede fase van de keuring aftrekpunten en kwamen dan derhalve niet voor prijzen in aanmerking. Eerst echter nog even terug naar fase 1 van de keuring. Het aantal gevraagde sluitzegels werd aan alle inzenders toegezonden met uitzondering van de eerder genoemde 3 afkeuringen. Over de uitvoering van de sluitzegels was men tevreden, wat betreft tekst en afbeeldingen, doch de zegels werden iets te fors van formaat gevonden.

Ook de voorgelijmde achterzijde van de zegels werd gewaardeerd door de ontvangers. Bijgesloten bij de verzonden sluitzegels werd het keuringsrapport.

Tevens is aan de achterzijde van het keuringsrapport de tekst van het honingbesluit uit de warenwet afgedrukt ter informatie aan de inzenders. Hiermede beoogt de organisatie van de keuring de kwaliteit van de inzendingen in de toekomst nog te verbeteren. Het honingbesluit geeft verplichtingen wat betreft de aanduidingen op het etiket o.a. betreffende gewichtsaanduiding, naamsvermelding producent en afwezigheid van misleidende gegevens. Hieraan ontbrak te vaak wat. Ook op de vulling van de potten was wel wat aan te merken, te weinig (mag niet) of te veel (staat slordig). Wat betreft de gebruikte deksels op de potten moet de organisatie nog van het hart, dat de ook door het Bijenhuis verkochte zachte gele plastic deksels niet voldoen. De deksels nemen zeer snel een afwijkende geur op, wat ook op termijn duidelijk blijft. Tevens laten de deksels, wanneer de potten niet bij een gelijkmatige temperatuur worden bewaard, lucht in en uit, waardoor de bovenlaag van de honing vochtig kan worden (honing is wateraan-trekkend). Metalen deksels met een hard-plastic voering zijn veel beter.

Een inzenderster willen we nog onze complimenten maken. Dat is Eva Anspach van de vereniging Oostermoer. Zij slingerde 2 potten uit enthousiasme voor de nieuwe honingkeuring zond ze één van de twee ter keuring in. Dit heeft de organisatoren geweldig goed gedaan.

De 2e fase

Op 3 augustus vond de tweede fase van de keuring plaats. Toen waren er potten met een gegist oppervlak aanwezig. (waarschijnlijke oorzaak genoemd). Uiteraard bestonden de meeste inzendingen uit koolzaadhoning. Toch bleek hier een grote variatie te bestaan, doordat de bijen kennelijk ook op andere bloemen hadden gevlogen, veelal paardebloem. Eén inzending koolzaadhoning werd door de keurmeesters op een teveel aan paardebloem afgekeurd. Het mocht geen koolzaadhoning meer heten. Uiteraard zijn nog veel meer details te vermelden, doch wij willen het hierbij laten. Wel willen we nog even de keuringsdag, 3 augustus, de revue laten passeren. De keurmeesters Faber, Kamstra, Koster en Meyberg waren alle ruimschoots voor 9 uur aanwezig. Er was voor hen op de bijenmarkt een aparte hoek gereserveerd. Om niet teveel te worden gestoord, werkten ze aan tafels achter dranghekken. Het publiek had echter steeds goed zicht op de bezigheden, en geken werd er!

Uiteraard is het geen sinecure om uit zoveel inzendingen de beste te kiezen, doch omstreeks 1 uur 'smiddags waren de heren eruit.

Prijswinnaar van de fraaie wisselbeker werd:

de heer R.R. Saal uit Appingedam, de tweede en derde prijs gingen respectievelijk naar de heren L.R. Tuize uit Stadskanaal en S.E. Taayke uit Eert. Eervolle vermeldingen gingen naar de volgende personen: E.P. Schudde, J. Hovenkamp, H.R. Hester, W. Faber, R.J.H. Heuving, H. Bos, R.J. Reinders, J. de Boer, W. Wubs, R. Kruize, A. Bellers, C. Weinans, J. Heida, J.A. Ebbers, B. Talens, G. van der Velde, R. Hamberg, J.J. Hamberg, R.G. Schreuder, J.E. Dees, H.G. Sijstra en G. Freije. Degenen die hun eervolle vermelding nog niet hebben ontvangen kunnen dit melden bij G. Freije, tel. 05905-2584.

Veel enthousiasme

Tot besluit van het verslag mag nog worden vermeld dat inzenders en keurmeesters buitengewoon enthousiast waren over de opzet en organisatie van deze keuring. „Uiteraard“ heeft de gehele entourage van de tevens zeer geslaagde bijenmarkt en voorlichtingsdag een steentje daartoe bijgedragen.

De financiële uitkomst van deze eerste 2-fasen honingkeuring is negatief. Aan de opbrengstkant staan alleen de gekeurde en daarna verkochte potten honing. Er werd van de imkers geen bijdrage gevraagd teneinde het welslagen van de keuring op geen enkele manier in de weg te staan. Maar de bakens zullen financieel gezien, verzet moeten worden. De kosten van o.a. verpakking, drukwerk, portokosten dienen middels bv. de uit te geven sluitzegels in rekening te kunnen worden gebracht. Dit zal dan, afhankelijk van de deelname, ca. 10 à 20 cent, per sluitzegel bedragen. Voor het komende winterseizoen is de organisatie van de vereniging Zuidlaren e.o. bereid om een en ander toe te lichten in vergaderingen van de subverenigingen in de regio Noord, tel. 05905-2584. Om de kosten te beperken zal ook de actieve medewerking van de secretariaten van de subverenigingen nodzakelijk zijn. Het nieuwe model van de organisatie zal nog nader worden uitgewerkt en bekendgemaakt.

Tot besluit willen we nog vermelden dat in de praktijk is gebleken dat de sluitzegels niet altijd op de juiste manier worden gebruikt. Er werd gekonstateerd dat op een markt sluitzegels werden gebruikt op honing die niet ter keuring was aangeboden. Dit zal nog door een nadere reglementering worden ondervangen.

W. VAN 'T LAND UIT ZIEKENHUIS

Als vervolg over wat in het juni-nummer over de heer van 't Land werd gemeld het volgende. Zijn gezondheidstoestand is thans in zoverre hersteld dat hij naar huis terug kon keren. Weliswaar is hij nog gedeeltelijk verlamd maar er wordt met geduld aan zijn verdere revalidatie gewerkt en er wordt steeds vooruitgang geboekt. In ieder geval is hij er verstandelijk helemaal bij. Namens de lezers van het Groentje wensen we hem ook van deze plaats een verder herstel toe.

BIJEN- EN HONINGMARKT EPE

Gelukkig zat het weer mee tijdens de bijenmarkt die 7 augustus in Epe gehouden werd; de herfstachtige stormen en regenvlagen van de dagen ervoor waren het land uit. Veel volk op de been dus, vooral vakantiegangers maar gelukkig ook een heleboel imkers. Zestig volken werden er aangevoerd (14 kasten, 36 korven en 10 zesramers). De handel verliep wat flauwtjes, zeker niet alles werd verkocht. De korven gingen nog het vlóst van de hand. Zesramers brachten zo'n f 40,- à f 45,- op, de prijzen van de korven liepen op tot f 70,-. Aan honing werd 800 pond aangevoerd en ook hier verliep de verkoop matig, 335 potjes gingen over in andere handen.

De voorzitter van de afdeling Epe, de heer Groenewold, zocht de oorzaak in het feit dat de mensen wat zuiniger aan moeten doen. Of dat inderdaad de voornaamste oorzaak is, durf ik toch te betwijfelen. Misschien moeten de honingverkopende imkers wat meer doen aan de presentatie van hun kostelijke produkt. De kraampjes zijn vaak nogal saai en onoverzichtelijk ingericht, soms staat de honing tussen stapels zeep en allerlei snuisterijen in. Waarom niet wat originelere etiketten en een ander model honingflacon? Vestig de aandacht er op dat het Nederlandse honing is, pas geslingerd en niet verhit. Niet zo bescheiden zijn, imkers. Het publiek wil best wat meer betalen voor een goed produkt! Zeseneenhalf gulden voor een potje zuivere, pasgeogste distelhonning is echt niet te veel.

Cees van Holland sleepte de hoogste en meeste prijzen weg bij de honingkeuring. Hulde. Andere prijswinnaars waren de heren Groenewold, Dijkstra, v.d. Horst en Rietman.

Ook uitvindsters op bijenteeltgebied konden een prijsje winnen. De eerste prijs ging hier naar de heer R. Kelder uit Lelystad. Hij toonde een vernuftige maar toch eenvoudige konstruktie waarmee je langzaam en langdurig de bijen suikerwater kan voeren zonder dat je steeds zelf moet bijvullen. Verbind een boven de kast opgehangen voeremmer via zo'n bloedplasma-druppelaar uit het ziekenhuis en een slangetje met een gewoon tweelitervoerbakje en klaar is Kees!

De heer J. Bunnink uit Staphorst sleepte de tweede prijs in de wacht met een soort heftoestel om broed- en honingkamers op te lichten. Handig voor imkers die moeilijk tillen kunnen.

Een eervolle vermelding ging naar de nieuwe "Mo-Bee-Hive". Voor deze nieuwe (Nederlandse) bijenkast was zeer veel belangstelling in Epe. Ikzelf heb er, door het gedrang er om heen, maar een glimpje van kunnen zien.

Vol verwachting zie ik de volgende uitvindstersmarkt in Epe tegemoet. De redactie looft alvast een extra ereprijs uit voor degene die een simpel maar effectief Varroa-valletje bedenkt. En dan heeft het Groentje meteen een geweldige wereldprimeur!

LAFHARTIGE GEWETENLOZE "IMKERS"

Piet Wesselius

Foto van de aangetroffen situatie van de kasten, welke werden afgezwaveld en vernield.

Deze foto betreft de kasten van de Brabantse imkers.

Hierbij mijn relaas van wat mij als imker en bijenliefhebber ontzettend heeft getroffen.

De imkers van Zeeland en Brabant stonden dit jaar gezamenlijk met ongeveer een zestigtal volken op het koolzaad te Rilland-Bath.

Het koolzaad stond er prachtig bij en het weer was prima, kortom alle reden om als imker verheugd uit te zien naar een goede oogst. Zo had ik in eerste instantie mijn twee beste volken achtergehouden van het fruit en naar het koolzaad gebracht. Beide waren overwinterd op twee broedbakken en op 14 april waren bij deze twee volken de beide bakken volledig bezet met bijen alsmede ieder 9 ramen met broed. Vlak voor de reis naar het koolzaad werd door mij aan beide een derde broedkamer gegeven die boven een moerrooster als grote honingkamer zou dienen. Deze volken zouden dit jaar als mijn kweekvolken gaan dienen, vanwege de zeer goede resultaten die ik het voorgaande jaar met beide had behaald. Ondanks het slechte weer van 1984, haalden zij ieder zestig pond honing binnen. Daar het koolzaad laat in bloei kwam werden deze volken omstreeks 13 mei gebracht, terwijl nog een tweetal volken, terugkomend van de peren, ongeveer 10 dagen later werden gebracht. Het koolzaad lag op ongeveer 40 kilometer van mijn woonplaats, zodat dagelijks toezicht voor mij niet mogelijk was. Toch nog enkele malen gaan kijken, zo ook de eerste Pinksterdag, de volken die er het eerste stonden, stonden er nu twee weken, en zouden het wel goed gedaan hebben dacht ik. Bij een inspectie bleek dat al snel te kloppen, want de kasten waren als "beton". Bij een vluchtige blik in de kasten, bleek dat de beide bovenbakken ruim gevuld waren en dat de tweede bak enkele mooie kantramen bezat. Daar de honing nog niet verzegeld was, althans voor het grootste gedeelte, konden de ramen niet worden afgenomen. Met een verheugd gevoel huiswaarts gegaan.

De volgende morgen om 08.45 uur gaat de telefoon en een collega imker, die van de appels kwam had volken op het koolzaad geplaatst die morgen om 06.30 uur, : Zeg Piet, heb je het al gehoord van de brand? Brand? Jawel één van je kasten ligt uit elkaar tussen het koolzaad en in de sloot en massa's dode bijen op je bodemplank. "Alleen bij mij?" vraag ik hem. Neen, ook nog drie kasten van Brabantse imkers. Weg vrije dag. In de auto met de vrouw en kijken of er nog wat te redden is. De aanblik was troosteloos niet één, maar mijn twee beste volken volledig in puin. Eerst dacht ik aan baldadigheid, maar al spoedig bleek, mede door de brandplekken op de onderbakken, dat hier een "collega imker" bezig was geweest.

Met zwavel en brede tape had hij mijn twee beste volken afgezwaveld. Alsmede twee volken van twee Brabantse imkers. Later bleek dat het om de honing te doen was geweest, want ik miste dertig ramen, de andere ramen bevatten n.l. allen broed. Aan een derde volk van mij was deze "imker" ook bezig geweest met zwavel, maar waarschijnlijk dankzij de bodemventilatie hebben de bijen het hem zo moeilijk gemaakt dat hij zijn werk heeft moeten staken. Als je al die dode en kreperende bijen ziet, tienduizenden, dan word het je wel even te veel. Je liefhebberij, waar je altijd voor en mee bezig bent, geen moeite teveel, keurig materiaal, alles vernield.

Foto van de overblijfselen van mijn kasten. De rest van de bakken en de daken lagen in de sloot en tussen het koolzaad.

En dan zulke "imkers" want gezien de werkwijze kunnen dit geen leken zijn geweest, die vernaggelen je goeie bijen. Dierenleed zegt zulke lieden niets, bij duizenden lagen de bijen in de hitte te sterven en waarom? Afgunst, jalouzie, hebzucht, een vlaag van verstandsverbijstering? Ik weet het niet, want wat is geld? Dit is niet met geld uit te drukken, je legt je ziel en zaligheid er in, niets is te veel en in één nacht verichten ze hun duivelswerk. Bah, ik moet er van kotsen. Voor mij hoeft het op deze manier niet meer. Een oudere imker uit Brabant waarvan ook een volk was vernield, zat stil aan de dijk z'n verdriet te verwerken. Als je dat ziet en meemaakt, kan je het niet begrijpen.

WAAROM?

In Zeeland hebben we nog geen Varroa aangetroffen. Hoewel, daar is mee te imkeren, met deze parasieten is dat niet mogelijk.

Ik hoop dat de dader dit leest en inziet waar hij mee bezig is geweest. Hoewel iemand die zo bijen afslacht en zich om wat honing zo misdadig gedraagt, kent niet eens het woord wroeging, laat staan wat liefde voor de natuur is.

CONSULENTSCHAP IN ALGEMENE DIENST
VOOR DE BIJENTEELT

Tilburgseweg 32, 5081 NG Hilvarenbeek

Voorlichting over Varroa-bestrijding door het CAD Bijenteelt voor het najaar 1985

Om een optimale voorlichting te kunnen realiseren, heeft het consulentenschap voor dit najaar de volgende activiteiten gepland:

- De voor velen nu bekende **video-film**, samengesteld door onze dienst, is de afgelopen periode aangepast en vernieuwd. Vanaf 1 oktober is deze film van ± 45 minuten weer onder dezelfde condities te huur. U kunt telefonisch een aanvraag doen en daarbij dient U het video-systeem op te geven (VHS, Betamax of V-2000).

De kosten zijn f 15,- per keer en dit dient van tevoren op de giro van het C.A.D. Bijenteelt overgemaakt te worden: giro nr. 1110262.

Via de **radio** zal er op dinsdag 24 september op Hilversum 2 op de middengolf (402 m) van 12.16 uur tot 12.26 uur een uitzending met adviezen voor de Varroabestrijding zijn.

- Er zullen op ruime schaal **voorlichtingsavonden** gehouden worden, waar door onze voorlichters adviezen en instructies gegeven zullen worden. Per regio zullen er met de besturen van imkerverenigingen contacten opgenomen worden.
- Het consulentenschap zal op enkele bijenmarkten met een Varroa-stand zijn, terwijl op de Open Dag op 14 september in Hilvarenbeek alles over Varroa verteld kan worden.

Herinnert u zich het telefonisch spreekuur van de medewerkers?

Zie vorig Groentje, p. 209.

Situatie op dit moment.

Twée en een half jaar nadat Varroa voor het eerst in Nederland gevonden is, ziet het er nu als volgt uit (zie kaartje):

In het gearceerde gedeelte is vrijwel iedere stand besmet.

Het aantal mijten per volk in dit gebied varieert van enkele honderden tot meer dan 10.000. In de rest van Nederland worden regelmatig nieuwe infecties gevonden. De wat oudere infecties hebben zich inmiddels ook in de omgeving verspreid. Alleen in Limburg en op de Waddeneilanden is nog geen Varroa gevonden.

Vooraf in de Achterhoek en delen van Twente is de situatie zo ernstig, dat er deze nazomer volken dood zullen gaan door Varroa.

Tot aan het laatste stadium van Varroa is er weinig aan de volken te zien en zijn ze schijnbaar gezond. De ineenstorting komt onverwacht: veel dode bijen, misvormde bijen en vooral aangetast broed, dode larven en poppen, gedeeltelijk opengeknagde celdeksels enzovoort.

Binnen enkele dagen is het volk dood.

Het onderzoek naar bestrijdingsmethoden is weer verder gekomen.

De ervaringen met de darrenraatmethode en de arrestraammethode komen in een volgend artikel nog ter sprake. Wel is duidelijk dat de najaarsbehandeling nog steeds het meeste resultaat oplevert. Zonder jaarlijkse behandeling in het najaar is het nog niet mogelijk Varroa onder controle te houden.

Wanneer besmette volken onbehandeld blijven, kan door het vervliegen van bijen op de standen in de omgeving het aantal mijten op de stand toenemen. Iedere imker met Varroa op de stand dient dan ook elk volk te behandelen.

Diagnose.

Wanneer nog geen Varroa is geconstateerd, is het belangrijk de tabaksrookdiagnose toe te passen. Per volk wordt 3 gram tabak gebruikt (zie de bijenbladen van september 1984). Wanneer Varroa wordt geconstateerd is behandeling noodzakelijk. De mul insturen naar C.A.D. Bijenteelt, Tilburgseweg 32, 5081 NG Hilvarenbeek.

Bestrijding.

Verschillende mogelijkheden voor behandeling in het najaar zijn in onderzoek en zijn ook al eerder ter sprake geweest. De huidige stand van zaken volgt hieronder.

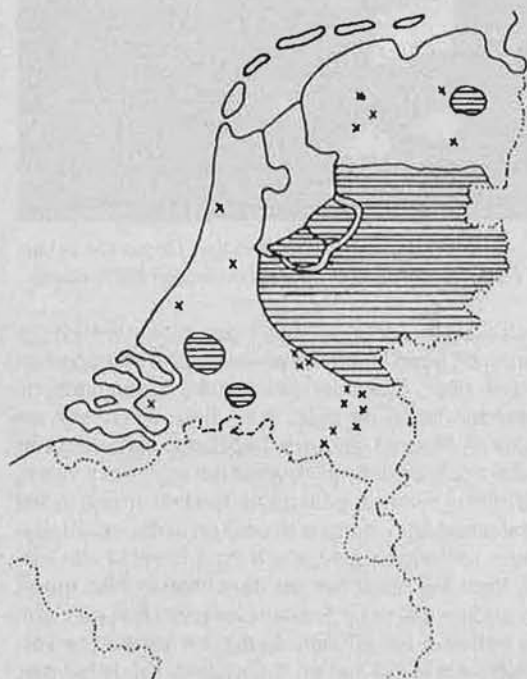
1). Mierenzuur.

Omdat mierenzuur in de bijenkast onregelmatig verdampt is het behandelingsresultaat wisselend:

soms dode bijen en koninginneverlies, soms ook nauwelijks dode mijten. De zachtboardplaten met mierenzuur werken beter dan flesjes met een lont. Deze platen zijn gepatenteerd en op het ogenblik is in Duitsland een verzoek om toelating in behandeling, maar wegens gezondheidsrisico's laat de toelating nog op zich wachten. Pas na toelating in Duitsland wil de fabrikant toelating in Nederland overwegen.

2). Tabak.

Hoewel zeer geschikt voor de diagnose, is tabaksrook ongeschikt voor de Varroa-bestrijding, omdat het resultaat sterk wisselt.

3). Ether.

Ook het behandelingsresultaat van ether is sterk wisselend.

Met vier etherbehandelingen wordt gemiddeld minder dan 50% van de mijten uit het volk verwijderd. Het gebruik van ether heeft risico's voor de gebruiker (ontploffingsgevaar!) en is in Nederland niet toegelaten.

4). Melkzuur.

Het onderzoek met dit middel is uitgevoerd met een klein aantal volken. Melkzuur heeft een flink dodend effect op de mijten, maar voor wat betreft het effect op het bijenvolk blijven er nog vragen.

Vooruitlopend op mogelijke toepassing als bestrijdingsmiddel is melkzuur geplaatst op de lijst van stoffen waarvoor geen betaling vereist is. Vanwege onzekerheid over het effect op de bijen kan dit middel niet geadviseerd worden.

5). Perizine.

Dit is een nieuw middel, dat systemisch werkt. De bijen nemen het met water op en de mijten krijgen het binnen wanneer ze van deze bijen bloed zuigen. De onderzoeksresultaten tot nu toe zijn positief: het middel doodt een hoog percentage mijten en hoewel er direkt na de toepassing ook een klein aantal bijen sterft, ontwikkelen de volken zich na de behandeling goed en is er geen verschil in honing-oogst bij vergelijking van behandelde en onbehandelde volken. Voor Perizine is door de fabrikant in Duitsland en in Nederland een toelating aangevraagd. Voor het najaar van 1985 is het middel nog niet beschikbaar.

6). Folbex VA.

Met dit middel is veel ervaring opgedaan. Het doodt een hoog percentage mijten en is ongevaarlijk voor de bijen. Het is het enige bestrijdingsmiddel tegen Varroa, dat in Nederland de volledige toelatingsprocedure heeft doorlopen.

Bestrijdingsadvies:

Op alle standen waar Varroa is geconstateerd dit najaar alle volken met Folbex VA behandelen. De gebruiksaanwijzing zit in iedere verpakking ingesloten.

HET GEBRUIK VAN FOLBEX-VA

Van Ligtermoet Chemie B.V., de importeur van Folbex-VA, ontving de redactie een enigermate herziene instructie ten aanzien van het gebruik van Folbex-VA. Aangezien Folbex-VA tot dusver het enige officieel toegestane bestrijdingsmiddel tegen de Varroa-mijt is, willen wij onze lezers die informatie niet onthouden.

Richtlijnen voor de dosering

Voor onderzoek naar de eventuele aanwezigheid van Varroa-mijten wordt gebruik gemaakt van 2 keer 1 rookstrip met een onderbreking van 4 dagen.

Bij kunst- en natuurzwermen 1 x 1 rookstrip.*

Voor de bestrijding van Varroa worden 4 rookstrips gebruikt met tussenpozen van 4 dagen. Bij kunst en natuurzwermen 2 keer 1 rookstrip met een onderbreking van 24 uur.

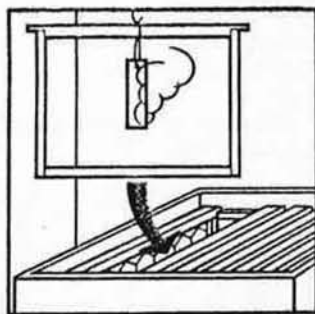
Voor de bestrijding van de tracheeënmijs 4-6 maal 1 rookstrip met onderbrekingen van telkens 7 dagen.

Bij de herfstbestrijding van de Varroa moet het restant aan verzegeld broed eerst worden verwijderd alvorens de behandeling toe te passen.

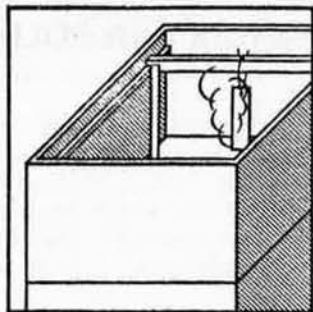
* Onderzoek van de wasmul op de lade van de gaasbodem kan natuurlijk ook. Of zelf doen, of laten doen door ziektebestrijdingscommissie, of opsturen naar Hilvarenbeek. (Red.)

Methode

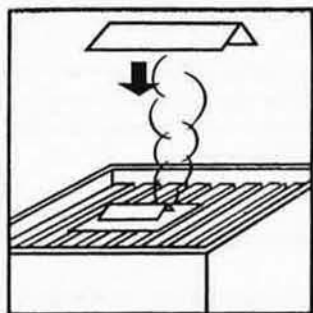
Bij normale volken een niet bezet raam wegnemen en in de plaats daarvan een leeg raam met daaraan één rookstrip inhangen (zie plaat 1)

Bij sterke volken wordt een raam met rookstrip in een lege, op het volk geplaatste kamer gehangen. (zie plaat 2 volgende bladzijde)

Een in V-vorm gevouwen rookstrip wordt aan beide einden aangestoken en zo op een stuk blik op de raten geplaatst. (zie plaat 3)

Voor een gelijktijdige behandeling van 8 volken. Acht rookstrips worden tegen elkaar op een draadbeugel gehangen en aan de smalle zijde aangestoken; voorts wordt het geheel in een gesloten blaasbalgberoker geplaatst. De rookstrips moeten smeuken, NIET branden!

In ieder volk worden vervolgens 8 rookstoten met tussenpozen van circa 5 seconden via de vliegopening naar binnen geblazen. Zo nodig het uiteinde van de beroker met een slangetje verlengen. De behandeling van 8 volken moet binnen 6 minuten beëindigd zijn. (zie plaatjes 3-4-5)

Bij iedere behandeling de vlieggaten sluiten; de bijenkasten moeten zo dicht mogelijk zijn. Alle vlieggaten na 30 minuten weer openen.

De complete tekst kunt u ook op het publicatiebord in het Bijenhuis aantreffen.

VRAAGT U MAAR

Vraag: In het juli/augustusnummer is sprake van het gebruik van "zwermkastjes" voor het opvangen van zwermen van Afrikaanse bijen in Zimbabwe (p. 202 en 203). Is een Hollandse versie hiervan mogelijk en hoe zou dat er dan moeten uitzien?
drs. Hugo Veerkamp, Amsterdam.

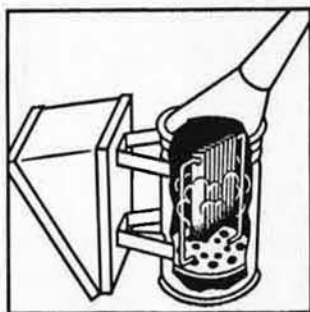
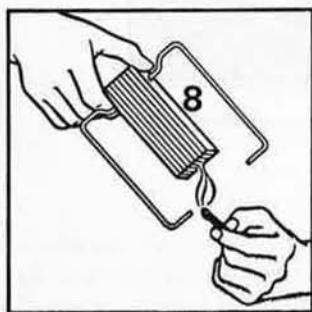
Antwoord: Afrikaanse bijen vereisen een geheel ander soort bedrijfsvoering dan we in Europa gewend zijn. Bezuiden de Sahara komt voor *Apis mellifera adansonii*. Het is een klein, steeklustig, zeer zwerm- lustig maar uitermate haaldriftig bijtje.

De Afrikaanse bijenhouder hangt tijdens de zwerm- tijd een overvloed aan mogelijke bijenwoningen in een boom en daar trekt de Afrikaanse bij, bij gebrek aan beter, dan meestal vlot in. Het Afrikaanse land- schap, althans het ons meer bekende door de televi- siebeelden van het natuurleven, is door vlakten met betrekkelijk weinig bomen gekenmerkt.

Bijgaande foto van een traditionele bijenwoning maakte ik ook in een dergelijk landschap n.l. in Noord Tanzanië. Maar, zoals er over nestkastjes voor vogels in het voorjaar en het al dan niet bewoond raken, veel te vertellen is, zo zal dat hier ook wel het geval zijn.

Het opstellen van zwermkiepsen is overigens een niet onbekende handeling in ons eigen land. Men tracht met listen de verkenners van op zwermen staande volken te verleiden om de door de imker aangeboden bijenbehuizing, hetzij korf of kast, te laten accepteren. Soms ligt echter die handeling in de buurt van de stroperij. Men trachtte zo wel buur- man's zwermen weg te vangen. Het is me bekend dat wijnruit (*Ruta graveolens*) wel gebruikt werd door er de binnenkant van de behuizing mee af te vegen. Wellicht worden de balpuntpennen nu reeds getrok- ken om deze zaak nog eens wat verder te belichten.

(JW)

VOORZICHTIGHEID GEBODEN BIJ HET HOUDEN VAN BIJEN BINNEN DE BEBOUWDE KOM

C. Smeeckens, C.A.D. Bijenteelt

Door de steeds intensievere landbouwmethoden zijn de drachtomstandigheden de laatste jaren sterk afgenomen. Een positieve uitzondering hierop is de aanplant van veel openbaar groen, waaronder ook vele goede drachtplanten. Ook de groeiende belangstelling voor de aanplant van bloeiende bomen, struiken en kruidachtige planten in privétuinen is gunstig voor de bijenteelt. Dit alles maakt het houden van bijen in de bebouwde kom aantrekkelijk. De stadsimker heeft meestal redelijke tot goede honingopbrengsten. Bij het houden van bijen in de bebouwde kom is de kans op overlast voor de omgeving niet denkbeeldig. Laag aanvliegen van bijen kan in de directe omgeving van de bijenstand veel overlast veroorzaken. Zwermen vindt vaak plaats op een dag met mooi weer, wanneer er veel mensen buiten vertoeven. Het verzamelen van water door de bijen kan leiden tot overlast indien dit geschiedt op ongewenste plaatsen.

Aandacht van de imker voor onderstaande punten kan overlast en onrust in de omgeving voorkomen.

- A. Dwing de bijen om op grote hoogte te vliegen. Dit kan gedaan worden door het plaatsen van een dichte haag, schutting, o.i.d., van minimaal 2 meter hoogte rondom de bijenvolken op een afstand van enkele meters.
- B. Zorg voor een goede drinkgelegenheid in de nabijheid van de bijenvolken. In een periode van droog en warm weer bestaat anders de kans dat bijen water verzamelen bij met water spelende kinderen, met alle gevolgen van dien.

- C. Neem een zodanige methode van zwermverhinderende, dat zwermen niet of sporadisch voorkomen. Het zwermen mag voor de imker een prachtig natuurgebeuren zijn, voor vele niet-imkers is het iets angstaanjagends, en leidt snel tot weerzin tegen bijen.
- D. Werk niet in de bijenvolken op momenten dat er veel "publiek" in de buurt is. Doe dit bij voorkeur 's morgens vroeg als de bijen toch al rustiger zijn. 's Avonds vlak voor het invallen van de duisternis, is ook een goed moment. Merkt men dat tijdens de behandeling de bijen steeklustig worden, stop dan meteen en zet een andere keer de behandeling voort. Voeren van de bijen liefst ook beperken tot de avonduren.
- E. Slinger in een goed afgesloten ruimte, zodat de bijen er geen "lucht" van krijgen. Slinger bij voorkeur 's avonds na de bijenvlucht en maak meteen alles goed schoon. Zodra er ook maar enige roverij ontstaat, gaan de bijen ook bij de burens zoeken. Hang de leeggeslingerde raten de volgende avond terug in de volken.
- F. Neem de tijd om mensen uit de omgeving iets te vertellen over het nut en het gedrag van bijen. Dit kan veel onnodige angst wegnemen, en de verstandhouding sterk verbeteren.
- G. Maak het aantal volken op een stand niet te groot. Als in de directe omgeving mensen vertoeven is 6 hoofdvolen wel het maximum.

Indien aan bovenstaande punten voldoende aandacht wordt geschonken zullen de bijen weinig prikkelbaar zijn, waardoor overlast voor de omgeving wordt voorkomen.

Onzorgvuldig imkeren in de bebouwde kom geeft aanleiding tot irritaties in de omgeving. Een politieverordening, waarbij het houden van bijen binnen de bebouwde kom verboden wordt, kan dan het gevolg zijn.

KORTE TERUGBLIK OP VEENENDAALSE MARKT

We willen de oudste en grootste bijenmarkt ook nog met een kort bericht boekstaven. Als altijd was het een goed geslaagd evenement. Er werden 116 kasten en 127 korven dus 243 volken in totaal aangevoerd. De handel was redelijk te noemen en ging wat traag van start. Korven moesten tussen 55 en 76 gulden opbrengen. De prijzen voor de kasten waren te zeer afhankelijk van de kwaliteit van het geboden kastmateriaal om er een gemiddelde prijs aan te verbinden.

ZO IMKERT MIJN BUURMAN

RELAAS VAN EEN WESTFRIES IMKER

Ko Zoet

Van tijd tot tijd zult u vanaf dit nummer in het Groentje een nieuwe rubriek tegenkomen onder de titel "Zo imkert mijn buurman". De bedoeling is dat - als dit idee aanslaat - het relaas van een markant imker en ook Piet, de modale imker, uitvoeriger aan de orde komt. Het bijgaande voorbeeld van de hand van Ko Zoet laat goed zien wat de bedoeling is. Aan de lezers om het vuurtje brandend te houden. Geef de redactie even een telefoontje als u denkt dat het toch jammer

is dat uw buurman-imker zo bescheiden is. Vooral als u weet dat ook anderen uw buurman bewonderen als bijenhouder dan moet u ons dat laten weten. De V.B.B.N. heeft veel leden. Gemiddeld genomen moet zo'n rubriek dus lukken want, alweer door de bank genomen zijn imkers toch wel een beetje ... en dus de moeite waard om ze te leren kennen. Op die stippeltjes kunt u heel wat woorden invullen, dat kunt u vast wel doen.

Imkers in hart en nieren

Die zijn er in alle formaten en van elke leeftijd zult u zeggen en dat is waar. Tijdens een vergadering van de groep Noord-Holland kwam ik in gesprek met een persoon waarop het bovenstaande heel nadrukkelijk van toepassing is. **Arie van Eijk** is de naam en hij is bestuurslid van de sub-vereniging West-Friesland, een typische imker uit "De Streek" (Medemblik), die z'n bijen regelmatig inschakelt voor bestuivingswerk in de kassen. Hij is echter ook op en top een verenigingsman en dat werk werd hem met de paplepel ingegeven. Hij heeft z'n herinneringen op papier gezet en daaruit is het volgende verhaal ontstaan.

Als een spons

Reeds als kleuter kwam ik in aanraking met de bijen. Mijn vader imkerde toenmaals in Gouda met een aantal WBC-kasten, de Engelse dubbelwandige tuinkast. Vader is jarenlang sekretaris/penningmeester van de afd. Gouda geweest en ik werd toen als het ware met de haren bij het verenigingswerk betrokken en moest, toen ik wat ouder werd, met contributie- en suikerkaarten langs de leden. Er was thuis altijd aanloop van imkers die vader om raad kwamen vragen. Ook verenigingszaken kwamen aan bod. Alles wat ik hoorde nam ik als een spons in me op.

Bijen op het dak

Enkele jaren voor de oorlog kwam ik als leerling-verpleger in Medemblik te werken. In die tijd zag de Wieringermeer paars van de bloeiende zeeasters en toen stond mijn besluit vast. Hier moesten zo snel mogelijk bijen komen.

Vader leverde me een paar bouwpakketten van een eigen ontwerp enkelwandige simplexkast, dezelfde die we nu spaarkast noemen. Alleen maakte hij er een rand omheen aan de buiten-onderkant van de bakken zodat ze stevig op elkaar stonden, heel belangrijk omdat er veel mee gereisd moest worden. Aldus was ik in 1938 zelf imker geworden, met als standplaats voor m'n volken het dak van de drukkerij van mijn toekomstige schoonouders.

Omdat er met de volken werd gereisd moesten ze met behulp van lange touwen van het dak op de straat worden neergelaten en later weer worden opgetakeld.

Geleidelijk was ik voor de boeren in de Wieringermeer echter geen onbekende meer en spoedig kon ik mijn volken op een erf laten staan. In die tijd verzorgde ik ook de bijenvolken van boeren die er zelf geen tijd voor vrij konden maken.

Nieuwe afdeling

Tijdens de oorlogsjaren nam het aantal bijenhouders toe. Men meende op een makkelijke manier in het bezit te kunnen komen van de zoetstof honing. De toeloop werd zo groot dat ik voorstelde een afdeling van de VBBN op te richten. Deze afdeling Medemblik heeft 25 jaar bestaan, gedurende welke tijd ik voortdurend sekretaris penningmeester ben geweest. Later zijn we opgegaan in de afdeling West-Friesland.

1947. De Wieringermeer na 1945 weer een jaar droog

In en na de oorlog

De drachtweide in de Wieringermeer was gedurende de oorlogsjaren best met z'n kool- raap- en mosterdzaad en ook vooral de witte klaver. Ik had inmiddels mijn bijenstand uitgebreid met o.a. Buckfastkasten die ik in Bodegraven kocht. Het was een prima kast, uitermate geschikt voor het imkeren in de Wieringermeer.

Spaarkast (met randen) naast Buckfast 11-raams op winterzijt

Broedkamers met 11 tot 13 ramen afmeting 42 x 26 cm en honingkamers met raammaat 42 x 12 cm. Het is een belevenis om met dergelijke kasten te werken, vooral op een vaste standplaats want 's-zomers zijn ze moeilijk alleen te verhuizen. Het simplexmodel heeft dan voordelen, dit bleek des te meer na de oorlog toen het aantal imkers drastisch verminderde en het gezamenlijk "reizen met de immen" verdween en je er vaak alleen voor kwam te staan. Na de oorlog werd de drachtweide in de Wieringermeer steeds minder. De zaadkultuur van kool- raap- en mosterdzaad werd gestopt en door overmatige bemesting van de bermen verdwenen ook de kruidgewassen. Er moest toen intensief worden gereisd om nog honing in de opzetters te krijgen.

De kentering "Bestuivingsimker"

Gelijktijdig met de achteruitgang van de drachtweide in de Wieringermeer kwamen er in het oude land van West-Friesland nieuwe mogelijkheden voor de bijenteelt n.l. de noodzaak tot bestuiving van fruitgewassen en bloem- en groentezaadcultures, die bij vele tuinders op kontrakt werden verbouwd voor grote zaadhandelaren te Enkhuizen. Dit werd mijn nieuwe manier van imkeren, ik werd bestuivingsimker.

Het actieve bijenseizoen begint hierbij vroeg in het voorjaar, als er in de gestookte kassen bloeiende pruime- en besgewassen bestoven moeten worden, al gauw gevolgd door de aarbeien in de kassen. Begin april staan er al zo'n twintig kasten overal in West-Friesland verspreid. In elke kas één kast met bijen. Na vier weken wordt dit gevolgd door het plaatsen van alle kasten in fruittuinen, te beginnen bij de eerste bloeiende bessestruiken en vervolgens de andere fruitgewassen. In de Wieringermeer kom ik alleen nog als er ergens voor zaadhandel-firma's op kontrakt wordt geteeld, zoals bloemkool, brokkolie, wortel, radijs in het vrije veld, of selderie, komkommer, augurken en meloenezaad in kassen.

Het imkeren aldus is een intensief geheel geworden, waarbij ik per week wel twee- tot driemaal op stap ga met een aantal kasten die verhuisd moeten worden. Mijn bijenstand beslaat nu een vijftigtal volken, een aantal dat door de grote vraag naar bestuivingsvolken zo hoog is opgelopen.

Bijen binnen en buiten de kassen

Vroeger mocht er veelal geen bij buiten de kas komen en deze waren dan ook met horregaas afgesloten. Tegenwoordig kunnen de bijen ook naar buiten, hetgeen ze dan ook doen als de buitentemperatuur er naar is, en vaak zie ik ze met pollen van de paardebloem in de vliegspleet verdwijnen. Volken die bij bestuivingswerk in kassen worden ingeschakeld leveren geen honing op!

Een gedeelte van de winterstand 1982-1983

Mijn bedrijfsmethode

Die is er geheel op gericht op het juiste moment klaar te staan met sterke volken. Behalve de drachtweide is het weer en dan voornamelijk de temperatuur een belangrijke bepalende faktor. Vooral in het voorjaar is het hier in West-Friesland beduidend kouder dan elders in het land, omdat we aan alle kanten min of meer door koud water zijn omringd. Ik kan niet spreken over een bepaalde methode. Ik handel vanuit m'n ervaring. Enkele kernpunten wil ik echter noemen.

Herfst: Drijfvoeren van volken die in maart/april nodig zijn in de kassen. Heidevolken en volken die laat in het jaar bestuivingswerk in kassen hebben verricht zijn niet geschikt voor bestuivingswerk bij aardbeien.

Voorjaar: Elke week voer openkrabben om broedaanzet te stimuleren.

Zomer: Zeer veel ruimte voor het volk; eventueel 4 of 5 kamers (simplex) of twee honingkamers voor de Buckfast.

Koninginneteelt: Selectie op de stand, volken eigen aan de streek met z'n typische weersinvloeden. De Buckfastvolken zijn de leveranciers van teeltmateriaal, want een koningin die in een dergelijke kast goede prestatievolken oplevert kan alleen maar een goeie zijn. Ik heb weinig last van zwermerij, als een kast vol dreigt te worden krijgt het een extra kamer (ruimte) of verwissel ik een aantal raten broed voor lege raten. Mogelijke doppen worden verwijderd.

zie verder pag. 243, rechter kolom

BIJ EN PLANT IN BEELD

Arjen Neve

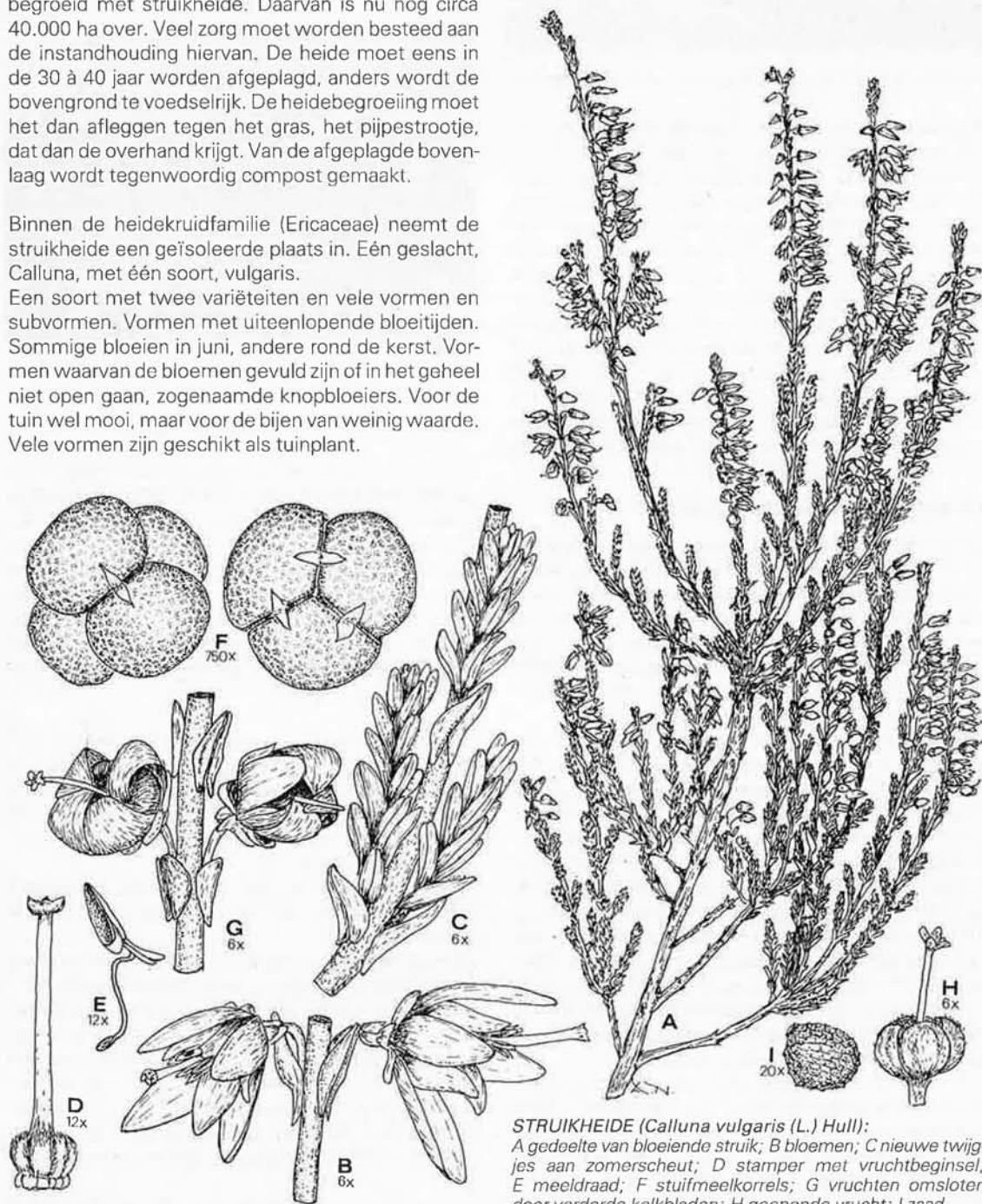
struikheide

In de vorige eeuw was een vijfde deel van ons land begroeid met struikheide. Daarvan is nu nog circa 40.000 ha over. Veel zorg moet worden besteed aan de instandhouding hiervan. De heide moet eens in de 30 à 40 jaar worden afgeplagd, anders wordt de bovengrond te voedselrijk. De heidebegroeiing moet het dan afleggen tegen het gras, het pijpestrootje, dat dan de overhand krijgt. Van de afgeplagde bovenlaag wordt tegenwoordig compost gemaakt.

Binnen de heidekruidfamilie (Ericaceae) neemt de struikheide een geïsoleerde plaats in. Eén geslacht, *Calluna*, met één soort, *vulgaris*.

Een soort met twee variëteiten en vele vormen en subvormen. Vormen met uiteenlopende bloeitijden. Sommige bloeien in juni, andere rond de kerst. Vormen waarvan de bloemen gevuld zijn of in het geheel niet open gaan, zogenaamde knopbloeiërs. Voor de tuin wel mooi, maar voor de bijen van weinig waarde. Vele vormen zijn geschikt als tuinplant.

Het voert te ver de vormenrijkdom van de struikheide hier uitgebreid te beschrijven. Wie er meer over wil weten, zou ik willen verwijzen naar het boek "Calluna, a monograph on the Scotch heather" van W. Beijerinck. Als u dat heeft doorgelezen, ziet u een heideveld anders dan een paarse vlakte waar het bijen wel eens gelukt om honing te winnen.

STRUIKHEIDE (*Calluna vulgaris* (L.) Hull):
A gedeelte van bloeiende struik; B bloemen; C nieuwe twijgjes aan zomerscheut; D stamper met vruchtbeginsel; E meeldraad; F stuifmeelkorrels; G vruchten omsloten door verdorde kelkbladen; H geopende vrucht; I zaad.

Voor de tuinliefhebbers is "Het Heidetuinboek" van H. v.d. Laar heel geschikt.

Vroeger werd aan de struikheide de wetenschappelijke naam *Erica vulgaris* gegeven. Eerst in het begin van de negentiende eeuw werd de naam *Calluna vulgaris* gebruikt. *Calluna* is afgeleid van het Griekse *kaluno* wat schoonmaken en versieren betekent. Van de struiken werden bezems en borstels gemaakt. De plant wordt ook wel bezemheide genoemd.

Het is een halfstruik, gewoonlijk 40-50 cm hoog maar onder gunstige omstandigheden wel 2.00 m. Struikheide heeft zijn verspreidingsgebied liggen in een groot deel van Europa, West-Azië en Noord-Afrika. Hij kan zowel nabij de poolcirkel als onder subtropische omstandigheden groeien.

Van dichtbij

Bekijken we de bloeiende heidestruik van dichtbij, dan zien we dat de bloemen zich halverwege de twijgjes in de oksel van de bladen vormen.

Zo'n twijgje, ook wel jaarscheut genoemd, ontwikkelt zich van maart tot november en heeft verspreid staande bladen, die aan het begin twee lange punten hebben. Uit de oksel van deze bladen ontwikkelen zich nieuwe twijgjes met bladen die veel dichtter op elkaar staan. Aan het einde van de twijgjes, die zich in juni vormen, komen de bloemen. De twijgjes die later ontstaan hebben alleen bladen. Uit deze laatste bovenaan de jaarscheut vormen zich het volgend jaar weer nieuwe jaarscheuten met bloemen.

Er zijn maar weinig zaaddragende planten met zulke kleine bladen als die van de struikheide. Ongeveer 1-3 mm lang en 0,5-1,5 mm breed. Dat er aan zo'n groene struik dan ook een grote hoeveelheid bladen moet zitten voor de assimilatie spreekt vanzelf. De bladen aan de jaarscheuten sterven na een groei-seizoen meestal af. De bladen aan de zijtwijgjes blijven 2-2½ jaar aan de struik.

De bloemen

Zoals gezegd ontstaan de bloemen aan de einden van zijtakjes aan de jaarscheut. Afhankelijk van de vorm zijn deze zijtwijgjes van veel of weinig bladen voorzien. De bloeivolgorde is van onder naar boven. Kelk en bloemkroon hebben allebei een kleur die varieert van rose-violet tot wit. Bij sommige vormen hebben ze een verschillende kleur. Als de bloem zich nog in het knopstadium bevindt, gaan de helmknoppen al open. In de helmknoppen ontstaat een spleet langs zij. De struikheide wijkt hierin af van de overige soorten van de Ericaceae waarvan de helmknoppen aan de top opengaan.

De helmraden zijn S-vormig en de helmknoppen zijn voorzien van twee gewimperde aanhangels. Bij insectenbezoek komen de helmknoppen door die vorm van de helmraden gemakkelijk in beweging. Ook de aanhangels dragen er toe bij, dat de helmknoppen gemakkelijk worden aangeraakt en in beweging komen, waardoor het stuifmeel naar buiten komt. In het knopstadium van de bloem gaat zich ook de stamper ontwikkelen. Hij wordt langer en duwt op een gegeven ogenblik de kelkbladen open. Dit is het moment dat de bloem zich ontsluit.

Het kan ook voorkomen dat in lange droge perioden de bloemen helemaal niet opengaan.

Er zijn vormen waarvan de stamper niet voldoende kracht heeft om de kelkbladen open te duwen. De stamper ontwikkelt zich dan in een Z-vorm en de bloem blijft gesloten. Dat doet zich ook voor bij de vorm waarvan de stamper niet lang genoeg wordt om de kelkbladen uiteen te duwen.

Als de bloemen zich eenmaal hebben geopend, gaan ze niet meer dicht. Tijdens de bloei buigt de stamper iets omhoog en neemt de meeldraden in die beweging mee.

Insecten hebben nu een ruime toegang tot de nectar die op de bloembodem tussen vruchtbeginsel en meeldraden tevoorschijn komt. Gedurende de nacht en de vroege morgen wordt nectar afgescheiden.

Als de temperatuur tot ongeveer 10°C daalt, stopt de nectarafscheiding.

Het stuifmeel heeft een grijze kleur, de stuifmeelklompjes zijn echter lichtbruin. De stuifmeelkorrels zijn aan drie kanten afgeplat en zijn vier aan vier met elkaar vergroeid, wat tetraden worden genoemd. Een tetraede heeft 12 kiempeningen die twee aan twee tegenover elkaar liggen.

In de bloei

Wanneer de bloem is uitgebloeid, verdorren bloemkroon en kelk maar vallen niet af. De kelkbladen buigen zich over de vrucht, waarin zich 32 zaden kunnen ontwikkelen. De vrucht gaat met vier kleppen open. Bij vochtig weer sluiten ze zich weer. Doordat de zaden licht van gewicht zijn, worden ze soms over grote afstand door de wind verspreid.

Het zaad dat nog voor de winter ontkiemt, brengt in het volgende jaar bloeiende planten voort.

Het zaad ontkiemt het beste in humus dat door de eigen planten is gevormd. Als een heidebegroeiing na 15-20 jaar afsterft, neemt een jonge begroeiing meteen haar plaats in.

Er mag geen zuur in het zoet

De **NWDIZ (1985/7)** spreekt bij monde van o.a. Koeniger en Maul met klem de eerder in dit blad door Malter gedane uitspraak tegen dat mierenzuur de honing niet beïnvloedt. Uit onderzoeken is nl. gebleken dat het gehalte aan deze stof in honing kort na de behandeling 52 maal zo groot is als van nature al aanwezig was. Als een volk tijdens de drachtijd met mierenzuur behandeld wordt, is de honing volgens de huidige maatstaven ongeschikt voor consumptie. Gebruik mierenzuur dus uitsluitend na de laatste honinggoogst, adviseren de auteurs.

Wees voorzichtig met chemische bestrijdingsmiddelen

In Luzern hield de Liebefelder onderzoeker Dr. G. Bühlmann een voordracht over de Varroaproblematiek (**SBZ -1985/6**). De spreker moest bekennen dat hij meer angst had voor de bestrijdingsmiddelen dan voor de Varroa zelf. Geen imker vindt het leuk als buurman- fruiteler gewasbeschermende middelen gebruikt. Is het dan niet eigenaardig dat juist hij tegenwoordig om chemicaliën tegen Varroa vraagt waarmee dan hele volken besproeid, beneveld of „begast“ worden? Maar al te graag wordt vergeten dat het bij deze chemische verbindingen niet om iets onschuldigs gaat. In sommige gevallen zijn dat zelfs (sterke) verdunningen van stoffen die bij chemische oorlogsvoering gebruikt worden. We kunnen niet voorzichtig genoeg zijn.

Over Amitraz merkte Bühlmann op dat het mijtdodend effect bevredigend schijnt te zijn en bij juiste dosering blijven de bijen in leven. We moeten echter meer bezorgd zijn voor de imkers die de nevels zullen inademen en de honingconsumenten die ongetwijfeld restanten van het middel meekopen. Wat Bühlmann vooral tegenstaat is de wijze waarop de benevelingsapparatuur gepropageerd wordt. Het relatief hoge aanschaffingsbedrag van zo'n verstuiver vult uiteraard de zakken van de handelaren en fabrikanten maar brengt bovendien de koper in verleiding het dure ding wat al te vaak en ongecontroleerd te gebruiken. Het moet immers liefst zo snel mogelijk weer afgeschreven kunnen worden. Bühlmann wees er ook op dat als een imker met behulp van kunstzwermen of afleggers saneren wil, hij in geen geval mag dulden dat er besmette volken in zijn nabijheid zijn. Naburige Varroa-volken zullen de gesaneerde ongetwijfeld weer besmetten. Juist in Zwitserland waar een zeer hoge bijendichtheid is, zal dat problemen geven.

Eind juli zit het er vrijwel op voor de koningin ...

In het julinummer van hetzelfde blad vervolgt Hans Wille van het Bielefeldinstituut zijn serie artikelen over het zgn. broedritme. Uit vele onderzoeken is Wille en zijn medewerkers gebleken dat er geen verband is tussen het „eilegitme“ en het weer, ook is er volgens hen geen samenhang tussen broedritme en de hoeveelheid verzamelde stuifmeel. Voor een groot deel van Zwitserland en het zuidwesten van Duitsland geldt dat reeds omstreeks eind juli, begin augustus 90% van de hoeveelheid broed die een volk per jaar produceert bereikt is. (ik hoop t.z.t. in een afzonderlijk artikel op deze zeer interessante onderzoeken terug te komen. odk).

Een boos imkersblad

De „**American Bee Journal**“ (1985/5) is vreselijk boos geworden n.a.v. een „C.B.S. Evening News“-uitzending op de t.v. Er werd een soort pleidooi gehouden om de regering te adviseren de bijenteelt maar niet meer financieel te steunen. Een honinghandelaar vertelde dat hij uit het buitenland honing haalde die veel goedkoper was dan de binnenlandse. De kijkers werden volkomen verkeerd voorgelicht. Zo werd er met geen woord gerept over het enorme economische belang van het bestuivingswerk van de bijen. Er was geen vertegenwoordiger van de producenten van Amerikaanse honing uitgenodigd. Het lijkt er wel op, moppert de ABJ, of de omroepmaatschappij er belang bij heeft het nieuws naar eigen believen te manipuleren.

Welk type bijenvolk haalt de meeste honing?

Hetzelfde blad bespreekt een elders gepubliceerd artikel van de Pool Dr. J. Woyke. Deze wilde wel eens weten aan welke factoren een volk moet voldoen om veel honing te halen. De resultaten van zijn onderzoek vatte hij samen in drie vergelijkingen:

1. Honingproduktie = het aantal werkbijen x de produktiviteit van elke bij;
2. Het aantal werkbijen = de gemiddelde hoeveelheid broed die dagelijks geproduceerd wordt x de levensduur van de haalbij;
3. Honingproduktie = de gemiddelde hoeveelheid broed die dagelijks geproduceerd wordt x de gemiddelde levensduur van de werkbij x de produktiviteit van elke bij.

Als je deze twee vergelijkingen combineert kom je tot een derde vergelijking die aantoont dat het aantal bijen slechts een secundaire faktor is:

De individuele produktiviteit van de werkbijen is van groter belang voor de honinggoogst dan het totale aantal bijen per volk. Ook bleek dat volken met een één jaar oude koningin 19 à 27% meer honing produceren dan die met moeren van twee jaar oud. Met die laatste opmerking van Woyke zal Charles Mraz het ongetwijfeld niet eens zijn. Het uitgangspunt van deze bekende Amerikaanse koninginneteler is: dood nooit een goede koningin, het doet er niet toe hoe oud zij is. Vele koninginnen doen het tijdens hun der-

de, vierde of vijfde jaar nog best. Mraz herinnert zich nog een prima moer van zes jaar oud (**Gleanings 1985/4**).

Speelt u ook een marginale rol?

Onder de titel „Gelokt door geur en kleur onmisbaar voor de teelt“ wijdde het **NRC-Handelsblad** (3 juli 1985) een pagina-groot artikel aan de perikelen rondom de huidige bijenteelt. Het slotgedeelte ervan citeer ik voor u.

„De consulent in algemene dienst onderkent de ernst van ziekten als de varroa-mijt maar hij meent dat de voor de bestrijding noodzakelijke maatregelen ertoe zullen leiden dat alleen de goede en zeer goede imkers overblijven. De medewerker van het Ministerie van Landbouw en Visserij, Reitsma, die de bijenteelt onder zijn hoede heeft, meent dat imkers het belang van bijen voor de land- en tuinbouw overschatten: „Als de imker het belang van zijn produkt weet aan te tonen dan zal een tuinder er heus wel voor betalen. Blijkbaar is dat bij een aantal gewassen nog niet zo goed gelukt“.

Waar bijen essentieel zijn, zoals in de teelt van aardbeien en augurken onder glas, nemen, aldus Reitsma, de tuinders zelf initiatieven. In het Westland is een van de tuinders gedeeltelijk omgeschakeld op bijenteelt. Hij verhuurt nu zo'n vier- à vijfhonderd volken aan collega-tuinders.

Het ministerie wil de bijenteelt als een normale bedrijfstak beschouwen. Een bedrijfstak die niet zozeer van belang is voor de honingproductie als wel voor de bestuiving. Dat doet men in de hoop op een zekere professionalisering, omdat men niet afhankelijk wil zijn van hobby-imkers. Men hoopt op grote imkers met honderden volken. De milieuvriendelijke hobbyisten spelen, ondanks hun aantal, in de toekomst een marginale rol“ (einde citaat).

Ondergetekende weet nu dat hij „in de toekomst een marginale rol“ zal spelen. Gelukkig heeft hij daar vrede mee...

(Odk)

Jammer dat de journalist van het N.R.C.-Handelsblad niet op het idee kwam zich af te vragen of de „Milieuvriendelijke hobby-imker“ soms een ander soort bijen teelt dan de beroepsimker, die overigens nauwelijks bestaat.

Geen mens en geen imker heeft er behoefte aan een marginale rol te spelen. Het onderscheid is niet de moeite waard gemaakt te worden, een controversie opkloppen of imkers in een marginale hoek drukken in niemands belang, zeker niet in dat van de fruittelers.

Toch begrijp ik best wat zowel Reitsma als de Kat bedoelen. Daarom zou het dienstig zijn de verschillende belangen in de komende winteravonden nog eens af te wegen in imkerskringen en die met tuinbouwers te bespreken in de regio's.

Als bijenteler zou je namenlijk over organisatie en communicatie heel wat in je mars moeten hebben. Of niet soms?

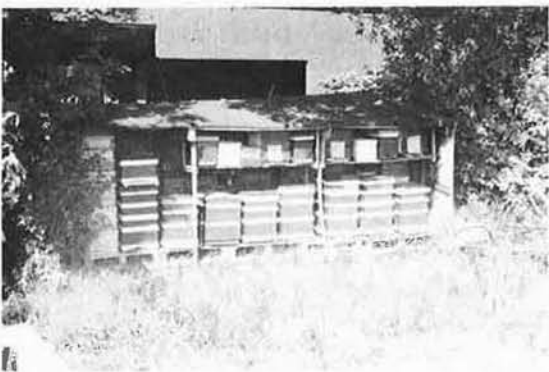
(JW)

(vervolg "Relaas West-Fries Imker van pag. 239)

Behandeling van de volken

Ik gebruik geen rook. De nevelspuit met water gevuld bevat prima. Het is er een met een slang er aan, waarbij de waterhouder op de grond staat. Geen luchtjes aan de honing!

Omdat er rond Medemblik na de klaverdracht niet veel meer is te halen voor de bijen, moet er gevoerd worden. Als het vliegpatroon normaal is worden de volken niet meer geopend. Bij het nakijken gebruik ik keukenhandschoenen en als ik m'n armen bloot heb, afgedankte kousen van m'n vrouw er om heen. De reden? Als de bijen steken dan kunnen de meesten wegvliegen zonder angelverlies!

Een knus hoekje van dezelfde winterstand

Nieuwe moer tot slot

Tegenwoordig maak ik gebruik van een aanhangwagentje achter de auto waarin plaats is voor twee lagen van 8 volken.

Door het vele reizen gaat wel eens een moertje verloren. Daarom kweek ik extra moertjes in zesramers. Door het regelmatig inspekteren merk ik snel of een volk moerloos is. In dat geval moer uit zesramer, volledig met honing besmeren, op de vliegplank van moerloos volk leggen, waar ze direkt wordt schoongelikt. Je kunt erop wachten en even later wandelt ze naar binnen. Enkele dagen later controle op eitjes. Het is inderdaad een intensieve manier van imkeren. Mijn pensionering stelt me in staat aldus te werken. Als voorzitter van sub-vereniging West-Friesland bezook ik met veel interesse de kringvergaderingen en tracht daar een positieve bijdrage te leveren bij de discussiepunten.

En dit verhaal is slechts een kwart van hetgeen ik kreeg toegestuurd, maar ja, als imkers verhalen...

VAN IMKER TOT IMKER

Ko Zoet

Een zwermtraag bijenseizoen

Het afgelopen bijenseizoen, zo ver zijn we al weer, behoorde tot die van het betere soort. In de eerste plaats zijn er minder zwermmeldingen geweest dan in andere jaren, waaraan het koude weer in de maand juni niet vreemd is geweest.

Verder hebben al mijn koninginnen gedaan wat van een jong vitaal moertje verwacht mag worden. Ze zijn op bruidsvlucht geweest en zes weken na het moerloos maken was er al ruim gedekselde broed aanwezig.

Bij één volk kon ik mijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en heb ik ook de onderste broedbak even bekeken. Ook daar trof ik reeds broed in alle stadia aan. Het imkeren met twee broedkamers simplexmaat of één grote zoals de Langstroth is de enige manier om grote sterke volken te kweken die instaat zijn gebruik te maken van een korte dracht om naast de eigen directe behoefte ook aan de behoefte van de imker te voldoen m.a.w., om voor de nodige surplus honing te zorgen zodat de slinger kan snorren.

Formaat kast, formaat honingkamer

Na een aantal of vele jaren imkeren, als de boekenkennis wordt aangevuld met een flinke portie praktijkkennis, is het haast onmogelijk geworden nog over te stappen naar een kast met andere raammaat omdat het dan reeds opgebouwde ratenmateriaal niet meer gebruikt kan worden. Bovendien zou het een flinke investering vergen.

Ik denk hier aan de mogelijkheid om over te stappen van de simplexmaat die in de gelijknamige kast en spaarkastmodellen worden gebruikt, naar de Langstrothmaat met z'n grotere raammaat of vice versa. Omdat de Langstrothkast in de voornaamste honingproducerende landen algemeen in gebruik is ontstond er in de loop van jaren een kleine industrie die zich toedeed op het ontwikkelen en op de markt brengen van allerlei onderdelen en accessoires.

Helaas waren wij in Nederland met onze korfbijenteelt nog niet rijp om over te stappen op bijenwoningen met broedkamer reuzeformaat en om de schok wat minder groot te maken werd hier de nu nog steeds gebruikte simplexmaat favoriet.

Daar is niets op tegen als de bijen zich maar happy voelen zult u zeggen. Terecht natuurlijk, maar als we ook aan de inhoud van de portemonnee van de imker denken betekent het wel dat met de hier geldende bijzondere buiten-model maat GEEN gebruik gemaakt kan worden van de elders ontwikkelde materialen zonder extra kosten.

Het is natuurlijk wel mogelijk om in elk stadium van het imkeren over te stappen op een ander formaat honingkamer.

Zelf heb ik zowel broed- al honingkamer voor dit doel gebruikt en voor mij is de balans doorgeslagen naar de honingkamer met kleinere raammaat.

De ervaring heeft me geleerd dat een lage honingkamer sneller door een volk in gebruik wordt genomen. Dat vooral tijdens een korte dracht of een langdurige dracht met veel slecht weer de raten eerder verzegeld zijn.

Het sjouwen van een volle lage honingkamer heeft al genoeg problemen opgeleverd, waarbij ik er niet aan moet denken dat het volle broedkamerraten zouden zijn.

Verder ben ik van mening dat consumptiehoning zo veel mogelijk uit minimaal bebroede raten afkomstig moet zijn.

Tegenstanders van de lage honingkamer, ja waar kan je al geen drukte om maken, maar in het verleden (?) werd er nog zwaar gediskussieerd over het voor en tegen, voeren aan dat een lage honingkamer minder ruimte biedt en daardoor zwermbevorderend werkt. Ogenscheinlijk een sterk punt, het biedt inderdaad minder ruimte maar belangrijk is de gouden regel: "Plaats een tweede honingbak zodra de eerste raten worden verzegeld"

En wie houdt zich daaraan?

Volgt men deze regel op dan is er weinig aan de hand. Werken met een lage honingkamer vraagt een attente imker en iets meer tijd.

Is de dracht overvloedig en belooft er een langere periode goed weer aan te breken dan is er geen enkel bezwaar om direct twee honingkamers te plaatsen.

Ik ken imkers die naar het koolzaad gaan met op de eerste honingkamer een krant (om de warmte vast te houden) en daarop de tweede honingkamer. Blijft het koud weer dan hebben de bijen aan een enkele kamer voldoende ruimte en mocht het onverhoopt stralend weer worden dan vreten ze zich door de krant en nemen de tweede bak in gebruik.

Er is nog wel een nadeel dat moet worden genoemd en wel dat het slingeren tweemaal zo lang duurt.

Hoe kom ik aan uitgebouwde honingkamerraten?

Heel simpel door vellen in te hangen (ik realiseer me dat bovenstaande voor een niet-ingewijde volslagen wartaal is). Het laten uitbouwen van honingkamerraten gaat snel tijdens een dracht.

De beste tijd om te laten bouwen is nog steeds het voorjaar. Niet alleen omdat er dan dracht is, maar de volken groeien naar hun maximale ontwikkeling. Ze staan als het ware met ongeduld te wachten om wasplaatjes al klittend, poot in poot, uit te zweten.

Om snel uitbouwen te bevorderen kan tijdens dracht (anders moet er gevoerd worden) een lage honingka-

mer met vellen op de broedkamer worden geplaatst. Hang in het midden van de honingkamer een broedkamerraat met open broed.

Binnen de kortste keren wordt de honingkamer nu volgebouwd, en wel zoveel raten als de bijen kunnen bezetten. De pas uitgebouwde raten zullen door de koningin worden belegd. Dat is voor die ene keer geen bezwaar, bovendien worden de raten steviger. Tijdens het slingeren wel voorzichtig zijn om breuk van de nog tere raten te voorkomen.

Bij een volgende inspectie zorgen we er voor dat het moertje weer in de broedkamer terecht komt en leggen we tussen broed- en honingkamer een moer-rooster.

Aan de onderkant van het broedkamerraam in de honingkamer hebben de bijen een stuk darreraat gebouwd. Breek dat weg en deponeer het in de zonnewassmelter. De raat past nu weer normaal in een broedkamer.

Vergeet niet een week na het leggen van het moer-rooster, waarbij de koningin in de onderbak is terecht gekomen, de honingkamer te controleren op redcellen omdat de bijen aldaar zich moerloos kunnen gaan voelen.

Breek eventueel aangezette cellen weg of gebruik ze in speciaal daartoe gemaakte kastjes voor koningin-teelt.

Een mooi punt om de komende maanden te overdenken en om aan de slag te gaan.

Over koningin-teelt wordt uitgebreid gesproken op de derde themadag van de Noordhollandse Sub-Vereinigingen op 28 september aanstaande.

Tot dan.

AFTREDEDE HB LEDEN

Per 31 december aftredend en niet herkiesbaar zijn de volgende H.B. leden:

Groep Groningen: dhr. W.J. Faber treedt wegens drukke werkzaamheden af.

Groep Achterhoek: mevr. J.P. Jansen treedt af wegens familieomstandigheden.

Groep Utrecht: dhr. C. Pater Jzn. is aftredend en niet herkiesbaar, daar hij reeds langer dan 9 jaar zitting heeft in het HB.

Per 31 december aftredend, maar wel herkiesbaar zijn de volgende HB leden:

Groep Overijssel Oost: dhr. G. Henseler

Groep Veluwe Zuid: dhr. J. Kleinmeyer

Groep Zuid Holland: dhr. Th. Weyman

Voor de procedure welke voor de verkiezing resp. hervervkiezing van HB leden gevolgd dient te worden verwijzen wij naar het juli/augustusnummer.

VERKIEZING VAN EEN NIEUWE VOORZITTER

De tijd gaat snel, en zo zal eind 1986 de heer J.J. Speelziek al weer 9 jaar voorzitter zijn van onze Vereniging. Dit wil zeggen dat 1986 zijn laatste jaar als voorzitter zal zijn, daar onze statuten aangeven dat men na een periode van 9 jaar (dus na 2 maal herkozen te zijn geweest), niet meer herkiesbaar is. In de Algemene Vergadering van maart 1986 moet dus een nieuwe voorzitter gekozen worden, die per 1 januari 1987 in functie zal treden.

Hoe kiezen wij nu een nieuwe voorzitter?

In artikel 12 sub. 3 van onze statuten staat dat de voorzitter gekozen wordt door de afgevaardigden op de Algemene Vergadering, uit een bindende voordracht van drie personen, opgemaakt door het Hoofdbestuur.

Waar komen de kandidaten vandaan?

De kandidaten kunnen komen uit het Hoofdbestuur, uit de groepen of de sub-verenigingen. Individuele leden kunnen, via hun subvereniging, kandidaten stellen.

Vóór 5 december 1985 moeten de kandidaatstellingen bij het secretariaat binnen zijn. Daarbij dient een bereidverklaring te zijn van de kandidaat dat deze, bij eventuele verkiezing, zijn benoeming ook zal aanvaarden.

Het Hoofdbestuur maakt daarna de voordracht op, die gepubliceerd wordt in het Groentje.

Voor de imkers is de verkiezing van een voorzitter geen eenvoudige zaak! Ook voor degene, die deze functie mag gaan vervullen is het niet gemakkelijk!

C.P.

BIJENSTAND „DE BIJENKORF“

Sinds 1897

HONING EN STUIFMEEL-POLLEN

Stuifmeelpollen / boekweithoning / Bloemenhoning / Lindehoning / Acaciahoning in 2 soorten / Klaverhoning in 2 soorten
Bij grote afname extra korting.

Tevens hebben wij alle imkersartikelen, meubelwas en specialiteiten. Prijscourant op aanvraag.

Ons magazijn is geopend van maandag t/m zaterdag van 8 uur 's morgens tot 9 uur 's avonds.

Ons depot: Mevr. van Drieënhuizen

Wegastraat 18, HILVERSUM, ☎ 035-852087.

Hoewelakenseweg 144 - 3784 WK TERSCHUUR,

☎ 03426-1978 - postrek. 2622.

EEN DELFTS ONTWERP VOOR EEN BIJENKAST

Op een van de afgelopen mooie, zonnige mei-middagen liepen voorzitter VBBN en de redacteur van dit blad langs een stralend Delfts grachtje, de „Oude Delft“ genaamd. We waren op zoek naar één van de vele gebouwen van de Technische Hogeschool. Als u nog denkt dat we daar iets met dijken van doen hadden of met bruggen of scheepsbouw dan bent u abuis want de beroemde T.H.-Delft heeft vele bakens verzet.

Doel van ons bezoek was een voor een viertal studenten spannend middagje. Ten overstaan van deskundigen, specialisten en „de“ hoogleraar Industrieel Ontwerpen hadden zij een werkstuk te presenteren en te verdedigen op weg naar het ingenieurs-diploma. Daarbij was ook nog een zaal vol familie-leden en belangstellenden (waaronder wij) die eventueel ook nog in de aanval konden gaan. Een spannende zaak.

Gezien de buitenkant van het Groentje zal het u inmiddels niet ontgaan zijn wat er aan de hand was. Het was de afdeling Industrieel Ontwerpen die de studenten had opgedragen tot een voorstel te komen waarmee een kunststoffen verwerkend bedrijf eventueel het productiepakket zou kunnen uitbreiden. Dat bedrijf was het begeleidend stagebedrijf Ubbink uit Roosendaal, welbekend als fabrikant van hoogwaardig tuinmeubilair en andere kunststoffabrikaten, die, vaak onzichtbaar, dus zonder herkomst-aanduiding, toegeleverd werden naar bijvoorbeeld de auto-industrie. De kunststof is polyester. Hoewel de verleiding er is om allerlei vaktechnische aspecten en overwegingen van de studenten (Luuk Evers, Gerard van Hal, Roland ten Klooster en Ton de Wilde) in dit artikel te betrekken, zal ik me noodzakelijkerwijze beperken tot de conclusie dat zij als ontwerp uiteindelijk kozen voor een nieuw-doordachte bijenkast. Geen van de vier studenten was op het moment van keuze imker. Gelukkig was één van de Delftse begeleiders dat wel en, als u het al niet geraden had, de VBBN werd benaderd. Zo kwam het dat in de deskundigen commissie naast bovengenoemden, ook, in een aantal rondes, kritische vragen op de studenten werden losgelaten door mevrouw van Heest en door de heer Krabbenborg, beiden welbekend.

De studenten hadden op grond van afwegingen en gesprekken met de International Bee Research Association (IBRA) gekozen voor een zo internationaal mogelijke kast en zo kwam men spoedig tot de Langstrothkast. U weet wel dat is een kast die in bijna alle grote westerse honinglanden - maar niet in Engeland - bijna uitsluitend voorkomt.

Voor ik veel verder ga wil ik direct verklappen dat Ubbink Roosendaal voorlopig nog geen „brood op de plank“ ziet in de nieuw ontworpen kast. De beslissing tot de fabricage moet op een gegeven moment in de productiestrategie passen en zover is het (nog) niet.

In het hierna-volgende komt dus uitsluitend de gedachtenoefening van het ontwerpen en als prototype realiseren van een nieuwe bijenkast aan de orde.

Nu moet u zich verder eerst even voorstellen dat de vier studenten, binnen de korte tijd hen gesteld voor het voldoen aan de opdracht van „een“ ontwerp, zich hadden in te werken in zowel de situatie van de fabrikant - waar bedrijfsvoering en mogelijke winst de allesbeheersende factoren zijn - als in die van de imker, waar voorzichtigheid en welzijn van kostbare bijen de hoofdpoging is. De waardering voor wat de studenten, ondanks deelkritiek, wisten te verdedigen eindigde op het eind van de middag op een, als ik het cijfer te vergeven had, „ruim voldoende“. Vooral de visuele ondersteuning in de presentatie was te waarderen. Uitgangspunt bij het ontwerp was dat de isolatie van de kast veel groter zou kunnen dan tot nu in de gangbare kasten gebruikelijk. Nauwkeuriger gezegd isoleerde de nieuwe kast ongeveer tien maal zo goed als de Simplex en Spaarkast, die elkaar, merkwaardigerwijs niet veel in isolatiewaarde ontliepen. Men kwam tot een dubbelwandige opzet met schuimisolatie in de spouw. Omdat de truc is met zo winig mogelijk matrijzen, die zeer kostbaar zijn, te werken lukte het om bij het ontwerpen van de honing- en de daarmee indientieke broedkamer, met één matrijs te volstaan.

Een kamer werd dan opgebouwd uit twee, op doorsnede U-vormige schaaldelen, waarbij het tweede schaaldeel werd omgekeerd. Verbinding van schaaldelen zou, na opvulling met schuim, plaats vinden door lijmen met een H-vormig profiel. Ik hoop dat de drukker het volgende tekeningetje de baas kan:

De benen van het U vormige schaaldeel zijn dus nagenoeg zo hoog als de halve broed of honing-kamerhoogte. De kast krijgt zo duidelijk horizontale accenten en is niet lelijk om te zien. Integendeel. Ook voor dak en bodem werden nieuwe ideeën aangedragen. Daar waren ook de punten van grootste (imker)-kritiek. Wel hadden de studenten voorzieningen voor een lade om op Varroa te kunnen controleren en waren er mogelijkheden tot afvoeren van condens. Toch leek het op zichzelf goede idee van een in de bodem geïntegreerde voerbak, qua uitvoering voor verbetering vatbaar. Ook was er kritiek op het niet-kunnen stapelen op het dak, maar dat kennen we van de Mo-Bee-Hive thans ook.

We zullen volstaan met het bovenstaande maar kunnen afrondend zeggen dat de aanwezigen die middag geboeid hebben kunnen toezien naar de menselijke worsteling om de dingen beter te gaan doen dan in het verleden het geval was. Hopelijk dat uit het ontwerp-team imkers naar voren komen die met kasten én bijen gaan experimenteren. Dat is namelijk onze enigste toetsingsmogelijkheid. Heb ik het wel, dan zal dat ook wel gebeuren.

(JW)

MO-BEE-HIVES IN GEBRUIK ZIEN? OP 7 EN 8 SEPTEMBER KAN DAT

De imkers achter de Mo-Bee-Hive hebben jarenlang in stilte gewerkt aan de principes van hun nieuwe kast. Dat gebeurde welhaast vanzelf in de doolhof van water en land, dat gelegen is in de noordwest kop van Overijssel, en de Weerribben heet.

Nu de aanloop naar de openbaarheid van hun, zacht gezegd, fascinerende kast genomen is, willen zij er echter graag zoveel mogelijk over vertellen aan iedereen die van bijen houdt.

Wél heeft de Mo-Bee-Hive de afgelopen tijd op nogal wat bijenmarkten gestaan, maar zo'n dood ding spreekt maar betrekkelijk aan. Het is dan opvallend hoe op de markt iedere imker naar zo'n kast toegaat, hem bevoelt, hem bekijkt, en er een voorlopig commentaar en oordeel over geeft.

Zo zal dat nog wel enige tijd doorgaan tot we de kast in bevolkte staat op zijn prestaties hebben leren kennen. En tot we de nieuwe wijze van imkeren die er mee mogelijk wordt in voldoende mate hebben leren doorgronden. Dat gaat sneller naarmate we óf zelf óf over iemands schouders naar de Mo-Bee-Hive hebben kunnen kijken.

Er zijn ook plannen tot het oprichten van een gebruikersclub van Mo-Bee-Hive-enthousiastelingen die elkaar tips en werkwijzen willen doorspelen. Ook verbeteringen, tekortkomingen of knelpunten kunnen aan de orde komen, maar in ieder geval kan dit "andere" imkeren want dat is het wel, dan snel van de grond komen.

De heer F. Blom

Iemand die al jaren heeft meegekeken naar het imkeren in de nieuwe kast is F. Blom. Hij werkte tot voor kort, en doet dat gedeeltelijk nog, met traditionele kasten op zijn eigen mooie bijenstal. Hij staat op hetzelfde drachtgebied als de man die de Mo-Bee-Hive ontwikkeld heeft, van Muiden. De heer Blom heeft dus al langer kunnen kijken en vergelijken. Hij wil thans meewerken om de nieuwe schemerkast in het volle daglicht te plaatsen en de nodige bekendheid te geven.

Onlangs ontmoette ik Blom, een jong medewerker van het Staatsbosbeheer, de beheerder van het natuurgebied. Hij weet met enthousiasme niet alleen over de bijen te vertellen maar ook over het natuurgebied waarin hij opgaat. Geen wonder ook want hij woont zelf aan de rand van die Weerribben in een heel bijzondere woning. Gelukkig goed toegankelijk want het verkeer over de verharde weg loopt nogal eens dood op de overigens nogal ontoegankelijke Weerribben.

Zou u dus Mo-Bee-Hives in de praktijk willen zien functioneren dan kunt u terecht bij de heer F. Blom, Hogeweg 1 en wel op zaterdag 7 en zondag 8 september aanstaande. Tussen 10 uur en 5 uur in de middag bent u er welkom en, naar ik begrijp heeft ook de heer van Muiden plannen er op die dagen te zijn.

Mochten deze data niet uitkomen en bent u toch geïnteresseerd dan kunt u de heer Blom om een telefonische afspraak vragen. Zijn telefoonnummer is 05617-520.

Bijgaand schetstekeningetje heeft Ossenzijl als oriënteringspunt en dat ligt niet ver van Steenwijk. Op het kaartje is ook het Staatsbosbeheer bezoekerscentrum van de Weerribben voor uw mogelijk bezoek ingeschetst. Verdere oriëntatie: het kantoor van SBB en een watermolen vlakbij de verscholen woning aan het eind (of begin) van de Hoge weg. En als u in Nederland, Nederland eens wilt gaan, dan bent u er nu vlak bij.

(JW)

IMKEREN MET BEHULP VAN VERKLEINBLOKKEN

J.G. Nolst Trenité, Velsen-Noord.

De beginnende en gevorderde imker wordt er in publicaties en anderszins talloos vaak op gewezen hoe belangrijk het is, vooral in voorjaar en voorzomer de bijen voldoende ruimte te geven. Voor expansie, tegen zwermneiging en voor opslag van honing.

Ik zou daarentegen mijn collega-imkers willen adviseren vooral niet te véél ruimte te geven. Het opzetten van een broed- of honingkamer betekent niet automatisch dat deze snel vol komt; integendeel.

Belangrijk element in het reguleren van vocht en temperatuur is de ventilatie die de bijtjes met de vleugels opwekken of versterken, dan wel tegenhouden.

Weinig bijen in een grote ruimte betekent dat zij, min of meer de bolvorm aannemend, deze beschouwen als hun woning en direct daaromheen de luchtstromen regelen. De afgewerkte lucht blijft in de te ruime kast hangen totdat deze door natuurlijke ventilatie via vlieggaat en bodemopeningen met de buitenlucht wordt uitgewisseld.

De warmtebeheersing is moeilijk, want door de gaten komt bij wind en koude veel meer koude lucht naar binnen dan wenselijk is; de bijen moeten deze dan maar buiten hun tros zien te houden, die daartoe klein gehouden wordt. Het kost veel energie, lees suiker of honing, om de gehele omtrek van de tros op temperatuur te houden. Sluit daarentegen de kast of korf goed om het volk, dan beheersen de bijen ventilatie en temperatuur aan de luchtgaten. Ze laten daarmee op efficiënte wijze net zoveel verse lucht toe als nodig is onder de omstandigheden.

Reeds de korfimmers

De oude korfimmers bereikten dit door geleidelijk, al naar de groei van het volk, opzetranden onder de korf te bevestigen, waardoor de korf als het ware meegroeide met het volk.

De kastimmer kan zulks doen door over voldoende verkleinblokken te beschikken die hij geleidelijk uitneemt en vervangt door ramen met kunststraat al naar er in de betreffende kamer behoefte ontstaat aan ruimte, en niet eerder.

Hoe het verkleinblok te maken.

Lijmt men drie simplexmaat raampjes tegen elkaar (zaagspleet dicht smeren met plamuur tegen de wasmot) en timmert men aan een of twee zijden een plaatje triplex dat iets uitsteekt aan onderkant en zij-kanten, dan heeft men een verkleinblok verkregen

ter grootte van twee ramen op bijenafstand. Tegen de binnenzijde voegt men een dekentje van op maat gesneden soepel schuimplastic waardoor een goed isolerende wand ontstaat. De open zijde laat men aan de kastwand grenzen.

Door meer lege raampjes aan de kastwandzijde te plaatsen tegen het blok kan men dit vergroten; door ze weg te halen, verkleinen.

Door maatpak suikerbesparing

Door de kast in de winter goed gevuld te houden met de som van bijen en blokken, heeft men aanmerkelijk minder suiker nodig (geen 12 kg maar 10 kg of 9 kg), de groei van het volk in het voorjaar gaat sneller en zonder bijvoeren.

Ook zwermen kan men door het gebruik van blokken in een hun passende ruimte onderbrengen; dus niet in een te groot confectiepak om daar dan in te groeien, maar in een „continu variabel“ pak dat meegroeit met dit nieuwe volkje.

Honingskamer opzetten gebeurt ook met een of twee verkleinblokken, die al naar de dracht het vraagt, worden verwijderd.

Ik pretendeer niet met het bovenstaande echt nieuws te brengen (denk aan de korfimmers) want ik meen dat ook bij het Bijenhuis sinds jaar en dag drie-raams-verkleinblokken te koop zijn, maar wel meen ik dat het soepel werken met verkleinblokken een veel te weinig toegepaste en bij velen zelfs onbekende, methode is.

HET CONSULENTSCHAP IN ALGEMENE DIENST VOOR DE BIJENTEELT

geeft voorlichting en adviezen betreffende:

- Bijenteelt;
- Bijenziekten; preventie, bestrijding en wettelijke regelingen;
- Bestuiving bij gewassen in land- en tuinbouw;
- Drachtplanten;
- Afwijkend gedrag van bijen.

Adres: Tilburgseweg 32
5081 NG Hilvarenbeek
Telefoon: 013-425888.

**STICHTING
PROEFBIJENSTAND
"AMBROSIUSHOEVE"**

Tips September 1985

1. Bijen voeren voor de winter betekent niet alleen maar volstoppen met suikerwater. Ook de zorg voor voldoende natuurlijk stuifmeel, hoort bij een goede najaarsverzorging van uw bijen.
2. Gemorste voersuiker direkt bedekken met wat zand. Het kan roverij voorkomen.
3. De ramen, waar het bijenvolk op ingewinterd wordt, dienen zoveel mogelijk stuifmeel te bevatten. Deze extra aandacht komt de gezondheid van uw bijen ten goede.
4. Alle volken, welke tijdens het inwinteren over minder dan 6 ramen beschikken, dienen te worden verenigd.
5. In deze periode kunnen wespen op de bijenstand veel overlast veroorzaken. Enige vangflessen met een nauwe hals en voorzien van wat suikerwater met iets bier, kunnen deze overlast aanzienlijk verminderen.
6. Korven nu flink terugsnijden tot aan het broednest, voor men begint met inwinteren.
7. Het moment nadert voor de Varroadiagnose, eventueel een behandeling tegen Varroa. Zie het CAD-bestrijdingsadvies in dit nummer. Zijn uw bijenkasten in een staat, dat snel en doelmatig handelen mogelijk is?
8. Probeer U eens voor een goed inzicht alle kosten en opbrengsten van het imkeren over een heel jaar (b.v. per volk) te noteren.
9. Voor het inrichten van bijenvoerakkers dienen er nu contacten gelegd te worden met boeren en tuinders, gemeenten, vogelliefhebbers, jagers en natuurbeschermingsorganisaties. Deze vorm van drachtverbetering dient meer bekendheid te krijgen.

IMPORTANT REPRINTS

POLLEN LOADS OF THE HONEYBEE, Dorothy Hodges (1974)
price including postage DF112/E26.50.

FEMININE MONARCHIE, Rev. Charles Butler (1623)
price including postage DF123/E29.00.
Postgiro/CCP Account Number 29 179 4408
1985 lists now available from -

International Bee Research Association
Hill House, Gerrards Cross, Bucks SL9 0NR, England.

WIE DOEN ER (BUITEN DE CARNICA'S) AAN KONINGINNETEELT?

C. Pater Jzn.

Zoals iedereen weet en in eigen omgeving waar kan nemen is er een sterk toenemende belangstelling voor koninginneteelt. Tot nu toe zijn eigenlijk alleen de Carnica-imkers enigszins georganiseerd bezig. Wie zich verder nog met koninginneteelt (maar dan niet met Carnica's) bezighouden, daar hebben wij weinig inzicht in.

Het Dagelijks Bestuur zou daar toch graag wat meer over willen weten. Het heeft aan ondergetekende gevraagd een en ander te inventariseren, opdat het Hoofdbestuur, mede op deze gegevens haar beleid ten aanzien van de Koninginneteeltcommissie nader kan uitstippelen.

Graag verzoek ik u dan ook U vóór 30 september a.s. schriftelijk bij het secretariaat van de VBBN te Wageningen, t.a.v. dhr. Pater Jzn, te melden indien u aan gerichte koninginneteelt doet.

Wij zouden graag van u horen of u dit in verenigingsverband doet, danwel met een groepje uit uw vereniging, met enkele imkers samen of alleen. Verder wat u hierbij nastreeft, of u daarbij of daarvoor een koninginneteeltcursus heeft gevolgd en of u al dan niet gebruik maakt van een landbevruchtungsstation. Wat zijn de resultaten en bent u er voorstander van dit in een meer georganiseerd verband te doen.

Schrijft u er ook even bij of u met gewone bijen werkt, met Buckfast of Kaukasiers?

WIJ WACHTEN UW REACTIES MET BELANGSTELLING AF.

BIJENSTAND "DE GRUBBE"

A.W. LAUMEN-WOUTERS, Grijzegrubben 63,
6361 GL NUTH (ZL). ☎ 045-243183 Nuth of
☎ 045-252408 Brunssum.

Kan U alles leveren voor de moderne bijenteelt.
Prijslijst op aanvraag gratis toegezonden.

Tevens bieden wij te koop aan:
BUCKFAST F1 en CARNICA F1 KONINGINNEN.
Stammen af van in Nederland gekweekte koninginnen door kunstmatige inseminatie.

STUIFMEEL - KORRELS: Speciale prijzen.
Propolis - zalf (potjes)
Propolis - tinctuur (flesjes)

Onze imkerij is te bezoeken in groepen of alleen, maak eens een afspraak. Zeker de moeite waard.

SPEURBIJTJES

Opgave schriftelijk. Tarief: 20 woorden f 7,50, elk woord meer 35 cent; te voldoen bij vooruitbetaling door storting op giro 846801 t.n.v. VBBN Wageningen. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud.

TE KOOP: 5 bijenvolken in kasten + slinger + lege kasten. I. Heyts, Roostenlaan 298, 5644 BS Eindhoven. ☎ 040-116090.

Suiker maken met enzymen uit zetmeel met en voor bijen. Handleiding en eventueel monster voor 4 kg resp. f 4,50 en f 5,50 overmaken op rek. 55.92.33.469 ABN. B. Mur.

TE KOOP: 4 volken, 6 simplexkasten bk + hk. z.g.a.n. 3 raamsslinger, na 19.00 uur: ☎ 02940-12085.

TE KOOP: 3 kasten bijen in prima staat. ☎ 02943-3848.

TE KOOP: 2 goed bevolkte bijenvolken (reeds ingevoerd) + 2 lege kasten (simplex), v.d. Grijn, Beukenlaan 5, Oosterbeek. ☎ 085-333574.

TE KOOP: 12 spaarkasten en 4 simplex met bijen en lege kasten + honingslinger en voerbakken. ☎ 03404-16431.

TE KOOP: goede bijenvolken, op ramen of in spaarkast HK + BK. A. Knol, Yhorst. ☎ 05224-1983.

De werkgroep bomen in Amersfoort organiseert medio september een strovlechtskursus. Aanmelding: H. Philippons, Postbus 722, 3800 AS Amersfoort.

GEVRAAGD een 2- of 3 raams honingslinger. ☎ 01891-3923.

VERZAMELAAR GRIJP UW KANS!!!!

TE KOOP de volgende ingebonden jaargangen van het Groentje:

1898 - 1900(2) - 1901(2) - 1902(2) - 1903 - 1904 - 1905 - 1906 - 1907(2) - 1908(2) - 1909(2) - 1910 - 1911(2) - 1912(2) - 1913(2) - 1914(2) - 1915 - 1916(3) - 1917(4) - 1918(3) - 1919(3) - 1920 - 1921(2) - 1922(2) - 1922 + 1923 - 1923 - 1924 - 1926(2) - 1927 - 1927 + 1928 - 1928 - 1928 + 1929 - 1929(2) - 1929 + 1930 - 1930 - 1931(2) - 1932(2) - 1933(4) - 1934(2) - 1935 - 1935 + 1936 - 1936 - 1937(4) - 1938(2) - 1939(2) - 1951 - 1953 - 1959 - 1960 - 1961(2) - 1962(2) - 1963(5) - 1964 - 1965(3) - 1966(2) - 1967(3) - 1968(1) - 1969 - 1970(2) - 1971(1) - 1972 - 1973(6) - 1974(4) - 1975(5) - 1976(6) - 1977(3) - 1978(5)

Jaargangen tot 1945 f 35,-
2 jaargangen in 1 band f 45,-
jaargangen ná 1945 f 25,-

Uitsluitend schriftelijk bestellen vóór 1 oktober 1985 bij het secretariaat V.B.B.N. Indien zich meerdere gegadigden melden zal er geloot worden.

U krijgt bericht welke jaargangen voor u beschikbaar zijn. De jaargangen kunnen afgehaald worden, b.v. tijdens onze Open Dag op 12 oktober of tegen vergoeding van portokosten gezonden worden.

TE KOOP gevraagd: Honingslinger, ☎ 02526-75556.

TE KOOP: uitgebouwde honingkamer ramen, een honingspatel, zonnewassmelter en een kolbtoestel. J. Smit, Winterswijk, ☎ 05430-15302.

Oud HB-lid

J. Snoek overleden

Op vrijdag 2 augustus 1985 werden wij geconfronteerd met het plotselinge overlijden van J. Snoek in de leeftijd van 69 jaar.

Hij was jaren lid van de sub-vereniging Assen, oud bestuurslid van deze sub-vereniging en oud Hoofdbestuurslid van de V.B.B.N. groep Drenthe.

In onze herinnering blijft hij voortleven als een markant imker, die wist waar hij mee bezig was.

Dank, beste imkervriend voor alles wat je ons in woord en geschrift "ter bevordering" maar ook "ter bescherming" van de Bijenteelt gegeven hebt. Van harte wensen wij, dat zijn vrouw en kinderen de kracht geschonken wordt om dit plotseling heengaan te kunnen dragen.

namens al je imkervrienden,
het HB lid van de groep Drenthe
F.E.E Hoogendoorn.

BIJENSTAND Fa. H.T. VAN DAM & ZN., JUBBEGA (Fr.), ☎ 05165 - 13 82

kan U alles leveren voor de moderne bijenteelt.

Kunstraat, bijenwoningen en onderdelen uit eigen werkplaatsen. Door eigen steeds grotere importen van diverse gereedschappen steeds bij ons de laagste prijzen. Tevens voor **weder-verkoop** diverse kleuren meubelwas en honing van de fijnste kwaliteiten.

Vraagt onze prijscourant van materialen en/of meubelwas en honing even aan. Wij zenden U die gaarne gratis toe.

Wij komen weer op de te houden Bijenmarkten.

Biologische uitschakeling van Varroa-mijten

De „Schmidt'sche kunststof-raat" wordt bij ons nu reeds een jaar getest. De proeven hebben de volgende resultaten opgeleverd.

1. De bij komt 3 – 4 dagen eerder uit dan op de was-raat. **Op deze wijze wordt de Varroa-mijt in zoverre uitgeschakeld dat zij de bij geen kwaad meer kan doen.**
2. De bijen komen vroeger uit, omdat de maden overvloediger met voedingssap verzorgd worden.
3. Omdat de made meer voedingssap krijgt, **leeft de zomerbij dubbel zo lang en de winterbij 5 – 6 weken langer.**
4. De overvloediger verzorging van de made met voedingssap is alleen mogelijk, omdat de cellen bij de „Schmidt'sche kunststof-raat" naar binnen toe wijder worden en daardoor dubbel zo veel voedingssap wordt opgeslagen.
5. Hierdoor treedt er bij de bijen geen overschot aan voedingssap meer op **de bijen zwermen niet meer uit.**
6. Pas door de „Schmidt'sche kunststof-raat" wordt zo'n eenvoudige, rationele en zo noodzakelijke **fok van koninginnen mogelijk voor iedere imker.** Ook deze koninginnen worden sterker, omdat zij van het begin af aan met meer voedingssap verzorgd worden.
7. De langere levensduur en het feit dat de bijen niet uitzwermen in verbinding met een eenvoudig doorvoerbare fok van zeer sterke koninginnen, **leveren dienovereenkomstig buitengewone prestaties van de bijenvolkeren op.**

Wij zoeken imkers die er belangstelling voor hebben om de „Schmidt'sche kunststof-raat" in de praktijk te demonstreren en er een **handel mee op te bouwen.**

Wij zoeken vertegenwoordigers voor de opbouw en de verzorging van deze handel; met kennis van de Duitse of de Engelse taal.

De „Schmidt'sche kunststof-raat" kan voorlopig geleverd worden in de maten:
– Langstroth, Zander, Duits-normaal –

Nadere informaties krijgt u kosteloos en vrijblijvend van:

APIS

IMKEREI-PRODUKTE GMBH
Bühlweg 4 – D-7109 Widdern

GOUDEN SPELD VOOR DE HEER L. VAN 'T GOOR

Het belangrijke lid van de sub-vereniging Hierden de heer van 't Goor, is al enige tijd ziek. Toch is hij allerminst vergeten door zijn medeleden. Gezien zijn staat van dienst zou dat ook nauwelijks kunnen. Hij is.

- vanaf 1927 lid V.B.B.N.;
- vele jaren secretaris van de afdeling;
- vele malen vertegenwoordiger op de Alg. Vergadering;
- was het distributie-adres voor de suiker;
- was een zeer actief V.B.B.N-lid;

Het voltallig bestuur van de sub-vereniging was aanwezig om getuige te zijn van het moment zoals hierbij afgebeeld. Voorzitter van der Kolk neemt daarbij het officiële deel voor zijn rekening.

NIEUWS VANUIT HET BIJENHUIS

Op 26 juli j.l. ontvingen wij voor onze Bijenhuisexpositie uit handen van mevr. Zandstra van het plaatselijk Comité voor de Zomerpostzegels een, zoals het Comité dit noemt "goede gave" namelijk een cheque van f 2.000,-. De bijdrage is bestemd voor de aanschaf van instructiemateriaal over bijen en imkerij.

Wij zijn hier vanzelfsprekend zeer gelukkig mee; wij zullen voor dit geld zeker een goede bestemming vinden.

Op de foto ziet u op de voorgrond twee dames van het plaatselijk Comité voor de Zomerpostzegels en onze secretaris mevr. Pos die de cheque in ontvangst neemt. Daarachter de imkers die de expositie begeleiden: v.l.n.r. de heren Van Rooyen, Merkens, Willems (verscholen achter mevr. Pos) en Evenboer.

bijen imkerick

*Een imker uit het Gelderse Etten,
wist nooit eens het zwermen te beletten,
Niet altijd, maar wel véél,
Hingen ze in zijn priëel.
Thans wil hij daar lok-kiepsen zetten.*

Henk uit de Achterhoek

JANNEKE DE JONG, ROTTERDAM

heeft alles voor afvoeren van bijen.

Voerbakken vanaf f 6,-; Honingflacons vanaf f 0,20.
Vloeibare suiker.

Alle imkersartikelen uit voorraad leverbaar. Wij zijn
iedere dag open na 15.00 uur; ook telefonische afspraak
mogelijk. Tel. 010-224871.

CURSUSSEN

Sub-vereniging Dordrecht organiseert een cursus
Varroa-vrij imkeren.

De cursus wordt gegeven op de zaterdagen 12 en 19
oktober van 11.00 tot 15.00 uur door mw. Kroes-
Jasperse.

Kosten: voor V.B.B.N. leden f 2,50

Kosten: voor niet leden f 12,50

Informatie en opgave bij de secretaris.

Tel. 078-162833.

De Lagere Agrarische School te Twello organiseert
in de periode augustus-september een cursus
koninginneteelt.

Aanmelden bij de Lagere Agrarische school, IJsbaan-
weg 8, Twello.

T.a.v. dhr. A.J. v.d. Noort, Tel. 05712-1670.

imkers agenda

12 september Kalenberg:

Mo-Bee-Hive zien? Zie p. 247.

14 september Bussum:

Op 14 september 1985 wordt in Bussum weer één
van de laatste traditionele bijenmarkten van het jaar
gehouden. De belangstelling voor deze markt blijkt
ieder jaar nog te groeien.

Ook de Afdeling Bussum/Naarden blijft ondanks Var-
roa-dreiging groeien: dit jaar weer 10% meer leden.
Omdat de laatste jaren de bijenvolkenmarkt terug-
loopt roept het bestuur alle imkers op die nog voor de
inwintering hun volk(en) willen verkopen of hopen
zaterdag 14 september naar Bussum, Huizerweg 51
te komen. Er zijn geen kosten aan verbonden.
I.v.m. de toewijzing van plaatsruimte verzoeken wij u
tenslotte **vooraf** contact op te nemen met Mevr.
Prim Loven. tel. 02159-15793. Aanvoer van de vol-
ken 's ochtends tussen 8 en 9 uur.

14 september Hilvarenbeek:

Open dag Ambrosiushoeve.

Evenals vorige jaren zal er ook dit jaar een open dag
bij het C.A.D. Bijenteelt en de Stichting Proefbijen-
stand gehouden worden. Er zullen weer enkele aktu-
ele onderwerpen aan bod komen, zowel op het ge-
bied van de bijenteelt als op het gebied van de
drachtplanten. U bent hiervoor van harte uitgenodigd!

De Vereniging Vrienden van de Ambrosiushoeve zal
voor een geringe prijs weer voor soep, broodjes en
koffie zorgen.

Tijd: 10.30 uur - 15.30 uur.

Plaats: Ambrosiushoeve, Hilvarenbeek (Vanaf Til-
burg borden met Hilvarenbeek en Beekse Bergen
Recreatie volgen. Vlak voor de grote parkeerplaats
rechts aanhouden, onder de rood-witte paal doorrij-
den en na 300 m recht vindt u de Ambrosiushoeve).

21 september Ugchelen:

Honingmarkt.

21 en 22 september Leiden en Omstreken:

Beestenspul. Voor de tiende maal wordt de grote
jaarlijkse dierentoonstelling gehouden in de
Groenordhallen in Leiden. Onze vereniging zal weer
een stand inrichten, de stand met het grootste aantal

dieren. De duizenden bezoekers kunnen dan weer kennis maken met de zo fascinerende hobby van het imkeren.

21 september Wageningen: Instructiedag.

De Onderwijs Commissie en de Landelijke Ziektebestrijding Commissie van de V.B.B.N. organiseren een

INSTRUKTIEDAG

voor Leraren Bijenteelt, Praktisch Imkers en leden van de Ziekten Bestrijdingscommissie op 21 september 1985 van 10-17 uur in het Bijenhuis te Wageningen.

Kosten zijn f 10,- per persoon (lunch en koffie inbegrepen).

Het programma bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Opening door dhr. Pater, voorzitter Onderwijscommissie.
2. Presentatie nieuwe map voor de Regionale Ziektenbestrijdings commissies door dhr. Veldhuizen, (iedere RZC krijgt er één aangeboden).
3. Moderne technieken in het onderwijs; een medewerker van de vakgroep Paedagogiek van de Landbouwhogeschool te Wageningen is uitgenodigd.
4. Nosema, een bijenziekte die in voor- en najaar de kop opsteekt; drs. A. de Ruijter,
5. Workshops: — demonstratie Varroabestrijding,
— Gaasbodems voor Varroa-diagnoses
— monster voor Nosema-onderzoek
— bezichtiging bijentuin,
— bezichtiging expositie,

Lunch

6. Planning Cursussen en nieuwe leerplannen; dhr. Duyvetter,
7. Varroa, drs A. de Ruyter:
— het Varroa-bestrijdingsadvies herfst 1985,
— bespreking nieuwe videoband Varroabestrijding
— verdere Varroa bestrijdingsmiddelen; waarom wel en waarom niet; het voor en het tegen van toepassing.
8. Mo-Bee-Hive door dhr van Muyden; toelichting, demonstratie en discussie.
9. sluiting van deze dag door dhr. Faber, voorzitter landelijke Ziektenbestrijdingscommissie.

Gaarne vóór 18 september schriftelijk of telefonisch opgeven bij het Bijenhuis in verband met de verzorging van lunch en koffie.

J.M. v. Heest-Verloop
secretaris LZC
Delft, 14.8.85

27 september Leiden:

Filmvertoning, diploma-uitreiking en honingkeuring van de imkersvereniging Leiden en Omstreken. Op deze bijeenkomst zullen de getuigschriften en diploma's worden uitgereikt aan de cursisten van de cursussen bijenteelt voor beginners en voor gevorderden. Hierna zullen twee films over het bijenleven worden vertoond. De eerste film heeft als titel "Eine Königin wird geboren". Een film met prachtige opnamen van de geboorte van een bijenkoningin. De tweede film "The Bee" is een Time-Life productie en gaat over het leven van de bij. Beide films zijn van Nederlands commentaar voorzien. Cursisten van de cursussen bijenteelt worden voor deze bijeenkomst speciaal uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst zal de vierde Leidse honingkeuring worden gehouden.

28 september, Berkhout N-Holland:

"KONINGINNETEELT VOOR ELKE IMKER"

Hierbij nodigen wij U uit tot het bijwonen van de THEMADAG van de groep Noord-Holland der V.B.B.N., welke wij houden in het café-restaurant "De Ridder Sint Joris" te BERKHOUT, Kerkbuurt 171 op ZATERDAG 28 SEPTEMBER 1985.

09.45 uur	Aankomst met koffie
10.15 uur	Opening en welkom door de voorzitter van de afd. West-Friesland, de afdeling, die het ter plaatse organiseert.
10.30 uur	Inleiding door Dr. M.S. Sommeijer. Onderwerp: "DARREN EN DARREN-
VLUCHT".
11.00 uur	Informatieve vragen.
11.15 uur	Inleiding Dr. Millington Ward. Onderwerp: "FUNDAMENTELE KONINGINNETEELT".
11.45 uur	Informatieve vragen.
12.30 uur	LUNCHPAUZE,
tijdens de pauze kunnen nog schriftelijke vragen worden ingediend. Er zal ook materiaal te bezichtigen zijn welke door imkers bij hun koninginneteelt wordt gebruikt.
13.30 uur	Inleiding door de heer Vunderink. Onderwerp: "KONINGINNETEELT VOOR ELKE IMKER".
14.00 uur	Informatieve vragen.
14.30 uur	THEEPAUZE.
14.45 uur	Inleiding van de heer Otto de Kat. Onderwerp: "HULPMIDDELEN, GEREEDSCHAPPEN en MATERIALEN".
15.45 uur	Sluiting.

Opgave tot bijwoning van deze themadag dient te geschieden via de afdelings sekretaris aan Ko Zoet, Dorserstraat 66 te Nieuw Vennep. Gaarna vóór 15 september a.s.

De kosten tot deelname, inclusief de lunch, koffie en thee is f 20,-.

De afrekening hiervan geschiedt bij de ingang van de zaal.

Deelname zonder lunchgebruik is mogelijk, de kosten zijn dan: f 12,-.

De besturen van de Kring als wel van de Afd. West-Friesland verwachten U in grote getale. Tot ziens in Berkhout.

28 september Eerbeek:

Honingmarkt Eerbeek

Deze markt wordt georganiseerd door de Imkersvereniging "Eensgezindheid".

De Eerbeekse markt is de oudste honing- en bijenmarkt van ons land en is alom bekend dank zij de aanvoer van goede heideraathoning.

Het marktterrein ligt rondom Café-Restaurant "De Korenmolen". Er wordt behalve in honing ook handel gedreven in ondermeer, bijenvolken en imkersartikelen. Ook vindt men er een voorlichtingsstand over de bijenteelt.

De keuring van honing en bijenvolken gebeurt door een onafhankelijke jury in een afgesloten ruimte.

Om ca. 11.00 uur wordt de markt officieel geopend en de beste inzendingen worden bekend gemaakt.

Op het marktterrein worden ook demonstraties van oude ambachten gehouden.

Om 13.30 - 14.15 uur geeft de Volksdansgroep Al Tira uit Dieren een demonstratie.

Muziekvereniging "Eendracht" zorgt zowel vóór als na de middag voor muzikale omlijsting.

De markt duurt tot 17.00 uur, dan wordt tevens de trekking van de verloting bekend gemaakt.

Verdere informatie:

A. Latté, Veldkantweg 101, 6961 HH Eerbeek.
Tel. 08338-51448.

5 oktober:

Jaarvergadering van vrienden van de Ambrosiushoeve.

5 oktober Zutphen:

Honingmarkt (Schupstoel).

12 oktober Wageningen:

De witte omslag van het septembernummer is mischien wel waard.

Hoe?

Door naar de Bijenhuis-Open-Dag op 12 oktober 1985 te komen.

Tussen 10.00 en 16.00 uur bent u welkom.

Wanneer u de omslag van dit Groentje inlevert dan mag u op een rondje gratis koffie/limonade en een plak honingkoek rekenen. Bovendien is nu de omslag een lot geworden dat meedingt naar een aantal aantrekkelijke prijzen.

De verloting vindt om drie uur plaats.

Niet in de prijzen gevallen?

Dan is er zeker nog veel aantrekkelijks, zoals

- Een ruilmarkt van drachtplanten, zaden, stekken en imkersmateriaal.
- Een bijentuin in ferfstooi en de expositie.
- Een documentaire film in kleur, gemaakt in 1947 over een imkersdag in Assen.
- Demonstratie kunststraat - en kastenfabricage.
- Proeven van haringsoorten.
- Demonstratie van het maken van een Zwanehals-Korf, de mooiste van alle oude korven.
- Demonstratie waskaarsen met bloemen versieren.
- Tuinaanleg en bloemschikken uitgelegd door een vakman.

Ook de kinderen zullen gezellige dingen doen, onder andere zal er een kleurwedstrijd zijn.

U ziet dat voor het gehele gezin een aantrekkelijke dag in het verschiet ligt in het Bijenhuis.

17 t/m 19 oktober Appingedam:

De honingkeuring en tentoonstelling die jaarlijks in de Kring Groningen georganiseerd wordt, vindt plaats in de Pelikaanhal te Appingedam.

De tentoonstelling valt samen met de pluimvee- en konijnen tentoonstelling van de P.K.V. Fivelingo.

Inlichtingen bij R.R. Saal 05960-27519.

2 november Wageningen:

Nascholingsdag Bijenteeltleraren

De afdeling onderwijs van het Consulentenschap Bijenteelt organiseert dit najaar een bijeenkomst voor alle leraren bijenteelt met het doel om aanvullende actuele kennis naar het onderwijs over te dragen. De leraren bijenteelt kunnen met de nieuwe informatie op het gebied van de anatomie, fysiologie, bijenziekten, bestuiving, ziektebeleid, etc. die dan gebracht zal worden, hun cursussen voor beginners en gevorderden aanpassen.

Met het organiseren van deze dag vervalt de applicatiecursus bijenziekten, die vorig jaar werd aangekondigd.

In verband met de organisatie wordt U verzocht om zich alleen schriftelijk bij het C.A.D. Bijenteelt op te geven vóór 30 september.

Datum: 2 november 1985.

Tijd: 10.00 uur - 16.30 uur

Plaats: Wageningen, Laboratorium voor Entomologie, Binnenhaven 7.

25 januari 1986:

Studiedag onderwijs en Ziektebestrijdingscommissie.

De MO-BEE-HIVE een kado voor imker en bijen. Vanaf f 367,50 in de kennismakingsactie tot 15 oktober 1985, want f 50,- terug voor uw oude kast!!!!

Ultra-modern en milieubewust

De ontwikkeling van deze bijenwoning kan worden vergeleken met het huis van de mens. De mens begon met een bos- of plaggehut, vervolgens, een getimmerde woning en later stenen huizen. In welk verband de MO-BEE-HIVE in de reeks boom-korf-kast kan worden aangemerkt als een super moderne bungalow, die zijn tijd vooruit is. Bovendien was de ontwikkeling gericht op produktie, hetgeen we ook zien bij de moderne veeteelt, waartoe ook de bijenteelt hoort.

Hier is echter geen sprake van ligboxen, kistkalveren, e.d. doch van een milieu-vriendelijke bijenwoning, waarin de bij onder de meest ideale omstandigheden kan leven en werken.

Wist U dat de MO-BEE-HIVE een bijenbehuizing is, die:

- in vier internationale versies wordt uitgebracht;
- uitermate solide en doelmatig is;
- geschikt is voor alle bedrijfsmethoden;
- zowel voor de imker als de bijen ergonomisch van opzet is;
- voorzien is van een overdekte vliegopening met filtermogelijkheden (met bijgeleverd stuifmeel-filter);
- slechts één type raampje kent, nl. het HK-raam is van BK-formaat;
- voorzien is van een variabele afstand tussen de raampjes (35 tot 38 mm);
- een gaasbodem met schuiflade bezit voor het stellen van een diagnose, speciaal ten aanzien van de Varroa;
- aan de binnenzijde voor de bijen bereikbare drinken voederreservoirs bezit, welke de inhoud op aangename temperatuur houden en aan de buitenzijde, zonder de bijen te storen, kunnen worden gevuld of bijgevoerd en zo nodig gereinigd;
- door een condensor-systeem de vochtige lucht in de kast via een ingenieus kanalsysteem afvoert en deze tegen de dekplank doet condenseren om vervolgens naar buiten te worden afgevoerd, m.a.w. elke vorm van condenswerking in de kast voorkomt;
- voorzien is van gas- en dampdoorlatende rietwanden, dit ten behoeve van de uitwisseling van zuurstof en koolzuurgas;
- door passieve zonne-energie het bijenvolk warmte verschaft;
- een stabiel, comfortabel en regelbaar binnenklimaat biedt voor de bijen;
- doorzichtig is, zodat rommelen in de volken tot het uiterste beperkt kan blijven en voorts dag en nacht de mogelijkheid tot observatie biedt;
- dank zij de schemersituatie in de kast de bijen 's morgens eerder en 's avonds later doen uitvliegen en mede daardoor de bijen een grote mate van rust bezorgt;
- een ongunstig klimaat biedt voor wasmotten, schimmels, e.d.;
- in alle opzichten is ontworpen op basis van hygiënische eisen;
- preventief werkt op de Nosema, zoals ervaren tijdens een bijna 10 jaar durende beproevingsperiode, hetgeen vnl. wordt toegeschreven aan de optimale air-conditioning en schemersituatie, waarin het bijenvolk verkeert;
- dank zij de hiervoor genoemde argumenten het volk aanzet tot een grotere broedaanzet en positief bijdraagt tot de ontwikkeling van sterke volken;
- resulteert in het behalen van grotere honigoogsten;
- zelfs de mogelijkheid biedt voor een goede diefstal-preventie door
 - * het ingraven van postcode en huisnummer (event. met naam) in de resp. kamers;
 - * aanmelding bij de MO-BEE-HIVE gebruikersclub;
 - * van elke diefstal melding te maken in het Groentje;
- in wezen zo geavanceerd is, dat er gesproken kan worden van een bijenwoning, die zijn tijd ver vooruit is.

Geen bijenkast ter wereld is zo uniek.....te duur?

Oh nee!!!!

Iets wat goed is, is nooit te duur!

Zoals in vergelijking tussen hand- en machinemelken, een vinding die berust op efficiëntie en hygiëne, een vinding die niet meer weg te denken is. Zo zijn ook onze reeds jarenlange ervaringen met de MO-BEE-HIVE.

Waarom de MO-BEE-HIVE nu kopen?

Omdat u dan nog dit jaar een bijenvolk kunt overhangen in de MO-BEE-HIVE.

Want juist in de winter en het voorjaar is de bijenbehuizing van zeer groot belang voor de capaciteit van het bijenvolk in het produktieseizoen. Want in een koud voorjaar komt de MO-BEE-HIVE het meest tot zijn recht.

Een imker met inzicht, gevoel en liefde voor het bijenvolk, plaatst nog voor deze winter één of twee volken in de MO-BEE-HIVE, want dan kan hij het zien, voelen en zichzelf ervan overtuigen. Dat zal het bijenvolk waarderen met een extra grote honingopbrengst in vergelijking met uw conventionele bijenbehuizing. Met 'n beetje vakmanschap en dracht, heeft u uw MO-BEE-HIVE al in 1986 terug verdiend, en behoort u het komende jaar tot de geslaagde pioniers die ook nog eens f 50,- extra korting verdiend heeft.

**De MO-BEE-HIVE is een produkt van
PRODUKT INNOVATION B.V.,
Koematen 24, Postbus 8,
8330 AA Steenwijk - Holland**

Te bestellen: van Maandag t/m vrijdag,
Tel.: 05210 - 18188.

Bezoek adres Bijenstand na telefonische afspraak
tussen 18.00 en 20.00 uur. Tel.: 05617-520.

Vraag een voorschot op uw verjaardag. Bestel
vandaag nog om zeker te weten, dat U dit jaar nog
uw volk(en) in kan winteren in de MO-BEE-HIVE!!!

**MO-BEE-HIVE dealer:
BIJENHUIS WAGENINGEN
Grintweg 273
6704 AP WAGENINGEN
Telefoon 08370-2273**